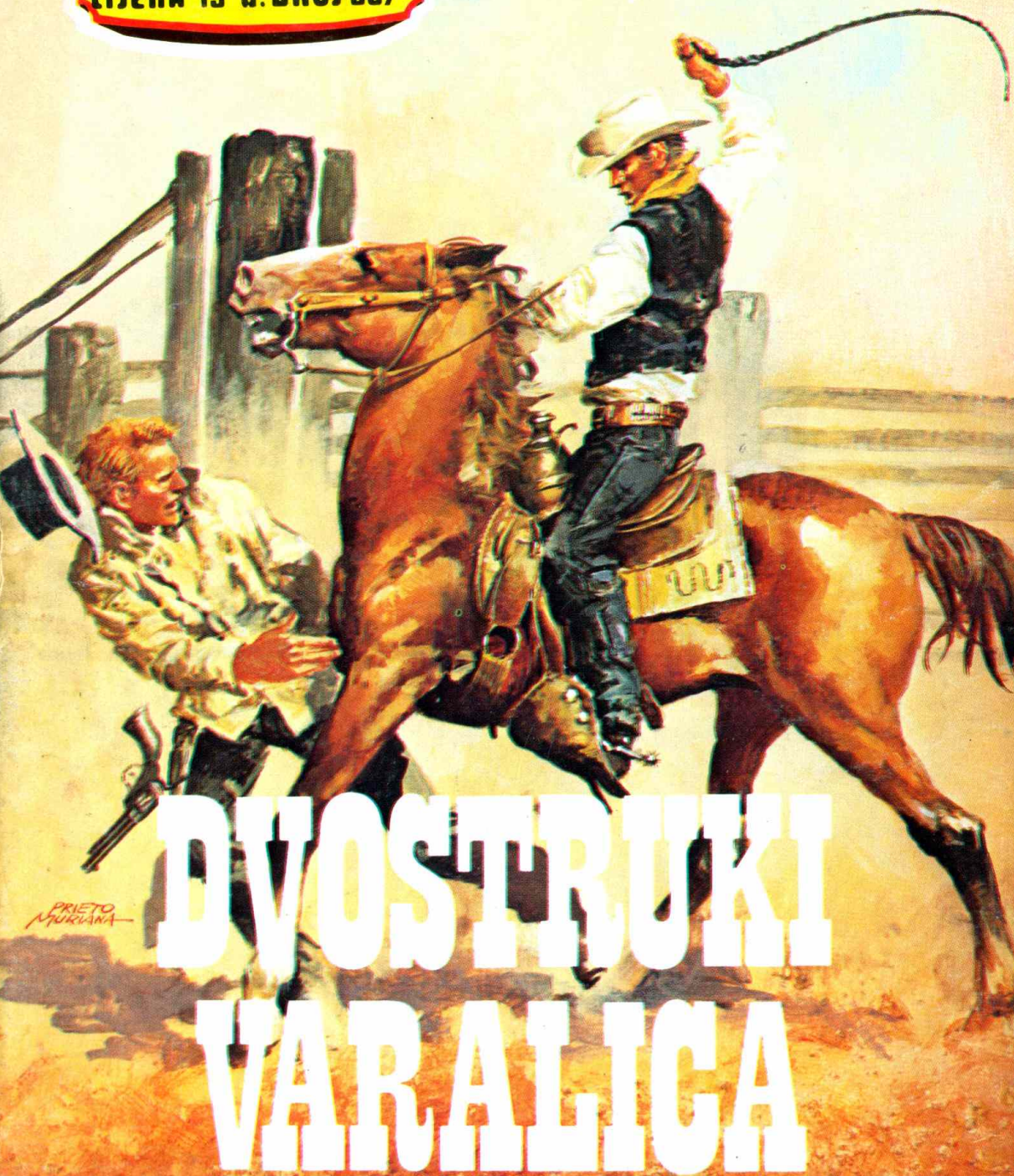

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 15 d. BROJ 357

DVOSTRUKI VARALICA

PRIETO
MURIANA

Lee Frank:

DVOSTRUKI VARALICA

Lee Frank: **DVOSTRUKI VARALICA**
Naslov originala: **KANE AND THE OUTLAW
DOUBLE CROSS**
Copyright: Lee Frank
Recenzija: Ida Biard, novinski kritičar
Prijevod: Lucija Usmiani
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: Marcel Čukli

LASO – Izdavač. RO Novinsko-izdavačke djelatnosti
SOUR-a »Vjesnik«, OOUR Informativno-revijalna izda-
nja, Redakcija »Romani i stripovi« – Direktor OOUR-
a: Sead Saračević – Glavni i odgovorni urednik: Bo-
rivoj Jurković – Adresa uredništva Laso, Redakcija
»Romani i stripovi«, Avenija bratstva i jedinstva 4,
41000 Zagreb, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO
Štamparske djelatnosti SOUR-a »Vjesnik«, OOUR Ti-
sak revijalnih izdanja i OOUR TM – Zagreb 1980.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) **VJESNIKOVA
PRESS AGENCIJA Zagreb.**

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 520 ili 468 d s popustom od 10%,
a za 6 mjeseci 260 d ili 284 d s popustom. Samo unaprijed plaćena
pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplat-
nicom u korist računa 30101-833-586 OOUR »Vjesnik SSRNH« s ozna-
kom za »Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 1000, SFRS 200, HFL 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH
250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US\$ 15.00

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-820-37-7210-256 – Privredna ban-
ka Zagreb za »Vjesnik«.

EKONOMSKA PROPAGANDA: »Vjesnik« Agencija za marketing Za-
greb. Trg bratstva i jedinstva 6. 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480
US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekre-
tarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od
26. XI 1973.

I Bio sam umoran kao i svi ostali kad je Jim Biggers rekao da ponovo počnemo, ali nisam zastenjao kao njegov mlađi brat Todd. Vidio sam kako su se Jimove oči zaustavile na Todu još prije nego je on prestao stjenjati. Jim se odnosio prema njemu drukčije nego prema ostalima.

— Tode, ti počni. Reci što ćeš uraditi kad stigne poštanska kočija iz Graysona?

Todove oči otvrdnu. Odmjeravao je starijeg brata desetak sekunda. Prije ili kasnije učinit će nešto da postane vođa Biggersove bande umjesto njega. Osjetila se napetost u skupini oko stola. Ljudi su se pitali da li će ovo biti trenutak obračuna između braće. Todd je imao dvije mogućnosti: sukobiti se sa Jimom, ili otići i osnovati vlastitu bandu odmetnika. Ipak, ovaj puta nije uradio ništa. Na Jimovim ustima zatitra jedva primjetan smiješak olakšanja i to mi se nije svidjelo. Ako si svjestan da si u opasnosti zbog namjera drugog čovjeka, onda nema razloga da se taj drugi tako slobodno kocka tvojim životom.

Jim Biggers je počeo stariti, a možda je pomalo i umoran. Možda bi bilo bolje da njegovo mjesto zauzme mlađi čovjek, ali nikako Todd. On je bio samouvjeren i smatrao se odvažnim iako to nije bio. Nikad ne bih pošao za Toddom kao što sam išao za Jimom Biggersom, pa ni onda kad bi mi obećao milijun dolara. Slušao sam Todda dok je ponavljao svoju ulogu za idući pothvat, a to je bilo već šesto ili sedmo ponavljanje cijelog plana.

Ja ću biti u konjušnici za iznajmljivanje konja kad kočija uđe u Two Caps. Ispod ruke ću držati nezapaljenu baklju. Čim začujem kotrljanje kola preko mostića nad Slatkovodnim kanalom, zapalit ću je u kovačnici i izaći u trenutku kad kola budu prolazila mimo nje. Bacit ću baklju na stražnji dio kola, gdje će biti petrolej pa će za čas plasnuti...

Todd je nastavio govoriti monotonim glasom, a ja sam razmišljao o petroleju. Jim Biggers je rekao da u Graysonu ima čovjeka koji će za kola zakačiti kanticu s petrolejem. Ta sitnica

garantirala je uspješan pothvat. Jim Biggers je bio temeljit i mislio je i na najmanji detalj kad je spremao napad.

— Kad se kola zapale, krenut će putem što vodi iza stražnjeg dijela zgrada — nastavi Todd. Ići ću ravno prema stražnjim vratima banke. Odmah iza iza vrata je službenik i njega ću povesti u prednju prostoriju banke, kamo ćeš ući ti sa Jedom Piersonom i s njim...

Todd nije izgovorio ime petog čovjeka za stolom i to mu nisam zamjerio. Bio je izdajica i premda nam je pomogao u našoj namjeri da napravimo plan kako da orobimo banku, činio nam se neiskrenim. Kako možemo vjerovati čovjeku koji može tri mjeseca raditi u banci koju namjeravamo opljačkati i biti primjeran građanin? Pa i taj njegov bijeli šešir sa crvenom trakom bio bi prikladniji glumcu u kazališnoj predstavi. Todd je imao isto mišljenje o Spoolu. Osjetio sam to u načinu kako je kimnuo prema Fordu, ne izgovorivši njegovo ime.

— Ja ću paziti da nitko ne pobjegne kroz stražnja vrata — nastavi Todd, a onda pogleda mene: — Kane će stajati kod prednjih vrata. Bit ćemo na straži dok ti, Jed i Spool ne ispraznite sef. Nakon toga...

Jim ga prekine:

— Stani trenutak, Todde. Ne smiješ zaboraviti zatvoriti stražnja vrata kad udeš. Nitko te ne smije vidjeti.

Te riječi podsjetile su me na priču o Velikom Jimu. Detalji kao što je zatvaranje vrata za sobom, podigli su Jimov ugled u očima svih pljačkaša, pa i onog mog susjeda iz zatvora

koji mi je pričao o njemu i uputio me kako ću ga naći.

— Prepričaj svoj dio, Jed — Jim reče Piersonu.

Jed se osjećao nelagodno. Proveo je s Biggersovima pet — šest godina i sada se kolebao kome da se prikloni. Jimu ili Toddu. Vidio sam kako je pogledao Todda kao da traži pristanak, iako je govorio Jimu. Možda je i Jed osjećao kako se bliži Jimov kraj.

— Čim spazim da se kočija zapalila, dignut ću uzbunu koja će isprazniti salun. Onda ću krenuti prema banci. Čim iz nje izidu svi ljudi, ja ću ući, a iza mene Jim i Spool. Pomoći ću im isprazniti sef.

Jim se okrenuo prema meni, ali nije odmah zatražio da ponovim svoju ulogu. Još je razmišljao o tome što je Jed ispričao ne bi li uočio i najmanji propust. Pogledao sam Forda Spoola i ponovo osjetio nelagodu. Spool se znojio iako u kolibi nije bilo vruće, a osim toga bili smo u planinama. Čovjek koji živi od puške mora biti uvijek hladnokrvan, inače brzo izgubi glavu.

— Što ti smeta? — zapita me Jim.

— On — rekao sam i pokazao na Spoola. — Znoji se kao da upravo dere kožu s bizona. Ne želim ići u avanturu sa čovjekom kojemu drhti prst na obraču.

Ford Spool se okrene prema meni. Oči su mu bile zlobne kao u zmije, a gledale su me hladno.

— Uvijek sam uznemiren prije početka akcija — reče Spool. — Zar nikad nisi čuo za tremu koju osjećaju glumci prije početka predstave? Čim predsta-

va počne, treme nestane. Takav sam i ja. Nemoj se brinuti. Plan se mora zbog mene mijenjati.

Jim se umiješa.

— Nitko nema pravo brinuti se o drugima, nego kako će svoj dio posla obaviti u redu. — On nas obojicu pogleda, a onda se ponovo okrene meni: — Ispričaj što ćeš ti morati učiniti, Kane.

Moj posao nije bio težak. Morao sam pripaziti što se događa na ulici, sve dok Jed ne digne uzbunu zbog vatre. Nisam ni trenutak posumnjao da se salun neće isprazniti za tren oka kada Jed počne vikati. Trebao sam stajati ispred saluna i pripaziti da netko ne primijeti naš ulazak u banku. Ako netko ipak bude suviše radoznao, trebao sam ga povesti sa sobom u banku kao taoca. Taoci će se pridružiti službenicima banke koji bi trebali biti dobro zaključani u prostoriji gdje je smješten sef. Iskreno rečeno, nisam očekivao da će itko obratiti pažnju na nešto drugo osim kola u plamenu.

Očekivao sam da ću se bez zapreke odšetati do banke i zauzeti svoje mjesto na prednjim vratima. Pretpostavljao sam da neću morati upotrijebiti revolver. Ako budem morao, nadao sam se da neću promašiti. Ta vještina mi je pomogla da uđem u redove odmetnika i bio sam ponosan na to. Nikad nisam prvi potegao revolver na nekoga, a osim toga, nikad nisam ubio čovjeka prilikom pljačke. Jednom sam ranio nekog kočijaša u nogu, a drugi put sam razmrskao prst stražaru koji je pucao u mene ali je promašio. Mogao sam ga ubiti, ali nisam htio. Iskreno rečeno, ostavio bih plijen,

kad bih zbog toga morao ubiti čovjeka.

Pošto sam ponovio svoj dio počeo je Spool. Pažljivo sam ga slušao. Imao je tvrd naglasak kao da je dugo i pažljivo vježbao govor kako se ne bi otkrilo otkuda potječe.

— Stajat ću u prolazu sa Jimom sve dok Todd ne zapali kola i Kane ne provjeri da je ulica čista — reče Spool. — U banku ću ući sa Jedom i Jimom i krenut ću ravno prema blagajni. Tamo je starac koji ima zapisanu kombinaciju brojeva za otvaranje sefa, ispisanu na komadiću papira koji drži u svom zlatnom satu. — On pogleda prisutne kao da bi za to otkriće trebao dobiti priznanje. — Trebalo mi je dva mjeseca da iz starčeva sina izvučem gdje skrivaju šifru.

Nitko ne progovori i on nastavi:

— Izvući ću sat, otvoriti poklopac i sa Jimom krenuti ravno prema sefu. Otvorit ćemo ga i novac staviti u torbu koju ću ja nositi. Sve prisutne ćemo zatvoriti u prostoriju u kojoj je sef i zaključati vrata pri odlasku.

Jim kimne i podsjeti nas na još neke detalje:

— Neće biti potrebno pucati. Ako se neki glupan pokuša suprotstaviti, tek ćemo onda otvoriti vatru. Čut će uzbunu što će nastati zbog požara i znat će da nema smisla vikati jer ih nitko neće čuti. Nakon toga ćemo krenuti prema istoku. Ne smijemo u jurnjavi napustiti grad da nas ne bi netko opazio. Izvan grada će nas čekati četiri naša čovjeka. Čim prodemo kraj njih, oni će odmah krenuti prema gradu. Kad primijete da je op-

ljačkana banka, svi stanovnici grada krenut će za tom četvoricom. Ako ih uhvate, vidjet će da oni nisu opljačkali banku – Jim se samouvjereno nasmiješi, otvori bucu što je stajala na stolu i natoči čaše. – Čekat ćemo ostale momke u kolibi da podijelimo sto pedeset tisuća dolara.

Spool se nagne prema Jimu:

– Želim svojih pedeset tisuća odmah. U banci me svi znaju pa ću pobjeći što prije.

– U redu Spool – nasmiješi se Jim i podigne čašu: – Za sutrašnji uspjeh!

– I za sto pedeset tisuća dolara! – doda Spool.

Pogledao sam ga. Nije mi se svidao način na koji je to rekao. Njegov dio je iznosio pedeset tisuća. Ipak, nazdravio sam zajedno s ostalima.

Malo poslije ležao sam i promatrao blijedo mjesечеvo svjetlo što je probijalo kroz pukotinu između greda. Trebao mi je dio plijena. Nije bio velik kao Spoolov, ali valjda ga je zaslužio. Tri mjeseca je radio u banci, gledao i čekao, a onda je s planom došao pred Biggersovu bandu. Da nije njega, nitko od nas ne bi ni primirisao taj novac. Bila je rijetkost da tako velika svota novca prođe kroz malu banku kao što je bila ova u Two Capsu. Taj novac je pripadao vojsci koja mu je osigurala pratnju od deset vojnika kad su ga dopremili do Two Capsa. Trebali su ga prenijeti dalje na zapad, ali je vojska odustala zbog skupih sigurnosti.

Čim dobijem svoj dio plijena, ostavit ću bandu. Moj dio je koliko i Jedov – petnaest tisuća, manje nego što iznosi Toddov

ili Jimov dio, ali više od dijela što će ga dobiti momci koji će zavarati potjeru. Ipak, to je mnogo više nego li sam ikad ugrabio u ijednoj pljački dosad. Najveći plijen nam je iznosio nekoliko tisuća dolara.

Moram priznati da mi je izgled dosta pomogao u tom poslu. Viši sam od drugih ljudi, prilično jak, ali najviše mi pomaže pomalo grub izgled što sam ga stekao posljednjih šest godina boreći se za opstanak u ovim teškim vremenima. Zbog toga su me ljudi pomalo izbjegavali. Bio sam prilično točan i brz ako bi slučajno došlo do pucnjave.

Bio sam odvažan, nisam se bojao smrti. Ako stradam, mislio sam, to je sudbina gotovo svih revolveraša. Prisjećao sam se prošlosti kao u magli. Najprije sam završio školu kad mi je bilo šesnaest godina i to s dobrim ocjenama. Bilo je to davno. Kad bih htio, mogao bih se vrlo lako vladati pristojnije nego i jedan revolveraš na Zapadu.

Došao sam na Zapad iz škole na očev poziv. Naime, rekao mi je da je moj otac. U stvari nikad neću saznati da li mi je to otac ili nije. Plaćao mi je školovanje, premda sam ga svih tih godina viđao vrlo rijetko. Proglasio me svojim sinom kad je podigao malo imanje u gradu zvanom Rainbow. Upoznao me sa ženom koju je oženio prije mnogo godina i rekao da mi je to majka. Nas troje je dugo moglo mirno živjeti na tom imanju, da banda s kojom je jahao moj otac nije prekinula idilu. Proglasila ga je varalicom. Rekli su da je sakrio njihov zajednički

plijen od nekoliko stotina tisuća dolara. Sad se više ne sjećam jesu li imali pravo ili ne. Jedino se sjećam da je žena koja je trebala biti moja mati dopustila da Durstova banda, tako se zvala, ubije oca jer je htjela da ona sama dobije sav taj novac. Na kraju ga je i dobila i još me navela da ubijem Dursta u gradu Silvermine. Kad sam je napustio, bio sam sve samo ne školarac s Istoka. Bio sam ubojica koji je uzrokovao smrt Durstove bande. Iza sebe sam ostavio ženu koja je trebala biti moja mati i koja je žrtvovala svoga muža, imanje i mene, svoga »sina«, samo da može uživati u stotinama tisuća dolara.

Ostavio sam je pošto sam ubio sve članove Durstove bande. Bio sam očajan zbog svega što se dogodilo. Nisam znao što da radim. Posve slučajno pridružio sam se putujućem cirkusu i tu našao nove roditelje. Imao sam čak i sestru. Pukovnik Tom Richards i njegova žena Trixie posvojili su me jer su izgubili sina kad mu je bilo pet godina. Nisu znali je li izgubljen, otet ili ubijen. Svejedno, tada je trebao biti moj vršnjak. I njegovo ime je bilo Kane. Tko zna? Ja sam tada bio u pubertetu i trebao sam roditeljsku ljubav isto toliko koliko su oni željeli dječaka kojemu će pružiti svu ljubav koju nisu mogli dati nestalom dječaku. »Majka« koju sam ostavio u Silvermineu nekad je bila artistica u cirkusu i, tko zna, možda sam zaista nestali Richardsonov sin. Možda je željela imati sina pa je bacila oko na mene kao i na one stotine tisuća dolara.

Kad nema ničega, nije se te-

ško prilagoditi situaciji. Zauzeo sam mjesto nestalog dječaka Richardsonovih. Prema meni su se odnosili isto kao i prema Marilyn, njihovoj kćeri, dvanaest godina mlađoj od mene.

Za tih dana provedenih u cirkusu, Trixie me naučila svim trikovima jahanja, a vještini baratanja konopcem naučio me Sam Osborn, najvještiji čovjek na Zapadu. Moja prva »mama« me je bila počela učiti gađanju, a onda me je, gotovo do savršenstva izvježbao Jim Slot. Nisam baš dobro razlikovao tamne boje, ali me Jim naučio kako da nadoknadim taj nedostatak. Mogao sam gađati brzo i točno.

Sve se raspalo kad su četiri bandita ukrala zlatne šipke kojima je Tom namjeravao kupiti suparnički cirkus. Ta četvorica su ubila njega, njegovu ženu Trixie i Marilyn.

Svega toga sam se prisjećao dok sam ležao u prenoćištu Jima Biggersa. Ubio sam onu četvoricu, ali su se zlatne šipke do kojih sam došao, rasplinule u mojim rukama, jer kraj mene nije bilo jedine obitelji koju sam u životu imao i volio. Predao sam cirkus Samu Osbornu i Jimu Slotu. Dao sam im i većinu zlatnih šipki. Osjećao sam da više ne mogu ostati u cirkusu. Podbo sam konja i otišao.

Proveo sam dosta godina s one strane zakona. To me je još više otvrdnulo i sad se više nije moglo otkriti da se ispod oklopa tvrdog i ogrubjelog revolveraša krije bivši školarac s Istoka. Ponekad bi mi se misli vatile na taj moj prošli život, kao sada. Nisam više mislio o Spoolu ili o trvenju između Todda i Jima.

Sjetio sam se Nicole. Sreo sam je prije nekoliko mjeseci. Bila je sa skupinom skitnica u New Orleansu, kad smo Biggers i ja tamo stigli da se provedemo nakon uspješne pljačke. Ali nisam uspio potrošiti tih pet tisuća dolara, dio mog plijena. Otvorio sam za Nicole Lautrec trgovinu pomodnom robom i tako joj pomogao da se izvuče iz lošeg društva. Bilo mi je žao te naivne i nježne osamnaestogodišnje djevojke koja je mislila da su svi ljudi dobri i koja je gledala svijet širom otvorenih očiju. Sjetio sam se petnaest tisuća dolara što sam ih sutra trebao dobiti. Odnijet ću ih u New Orleans. A onda sam prestao misliti na sve to i zaspao.

II

Provjerio sam opasač i revolver. Prije sam dosta vremena provodio vježbajući gađanje, pa sam sada vrlo rijetko promašivao. Jim Biggers je jednom bio rekao da bih sigurno svirao u francuskoj operi da sam to vrijeme utrošio na sviranje klavira.

Tog sam dana nekoliko puta vidio Spoola. Jednom sam ga sreo dok je promatrao put prema istoku. Zaključio sam da će tim putem pobjeći nakon pljačke. Drugi put sam ga vidio kako ulazi i izlazi iz kolibe u kojoj smo se sreli. Penjao se i spuštao po strmim stepenicama kao da ga to veseli.

Koliba je bila sagrađena na stijenama. Svaka koliba što bi je Jim Biggers sagrađio, obično se nalazila na kamenitom terenu na povišenom mjestu. Sastojala

se od jedne prostorije iz koje se pružao pogled na cijelu okolicu. Jim je tako gradio iz opeka. Na svakoj strani kolibe bio je po jedan prozor, vrlo visoko pa ih čovjek nije mogao doseći ni kad bi pružio ruku. Do jedinih vrata se moglo stići samo strmim stepenicama što su nalikovale na ljestve.

Osim toga, Jim je od nas zahtijevao da sagrađimo posebne kolibe za spavanje. Smatrao je da će nas biti teže iznenaditi ako nismo zajedno u istoj prostoriji. Mislim da je imao pravo. Ovdje smo stanovali već sedam mjeseci. Nakon pljačke sve ćemo srušiti i izbrisati svaki trag, a poslije mjesec dana sagrađit ćemo novo sklonište nedaleko od Graysona, na mjestu koje je Jim Biggers već prije zapazio. Naravno, ja neću biti tamo. Tada bih trebao biti s Nicole u New Orleansu i postati poštenu i poštovani građanin na moj dvadeset deveti rođendan.

Kad je svjetlost počela slabiti, Jim pođe od kolibe do kolibe kako bi skupio ljude. Većina momaka bila je u Toddovoj kolibi i igrala poker. Kad je Jim naredio da se osedlaju konji, neki su ga odmah poslušali, a ostali su ostali s Toddom da završe partiju pokera. To mi se nije svidjelo. Kad šef nešto naredi, treba ga odmah poslušati. Znao sam da neće ustati prije nego završe partiju predma ih je Jim požurivao. Ipak, Spoolovo kretanje me je zabrinjavalo. Još je promatrao strme stepenice što su vodile u veliku kolibu. Kao da je želio da smo svi gore i da dijelimo plijen od sto pedeset tisuća dolara. Oči su mu još imale onaj uznemiren, oštar po-

gled čovjeka koji kao da nosi deseterostruko veću odgovornost od ostalih. Naravno, nije mu bilo nimalo lako raditi toliko mjeseci u banci i stvarati plan kako je orobiti. Bit će mu teže zato što ga svi znaju. Ipak, nisam ga nimalo žalio. Nije mi se svidao način na koji je uspijevao igrati dvostruku ulogu i to puna tri mjeseca.

Krenuo sam jašući svog dugonogog šarca Turkeyja. Mogao je prestići sve u bandi. Spool je jahao iza mene. I njemu se svidao Turkey. Ne bi me iznenadilo kad bi mi se obratio sa željom da ga kupi, naravno nakon pljačke. Neću mu ga prodati. Turkey je bio najbolje što imam.

Prije nego smo ušli u Two Caps, razdvojili smo se od momaka koji će namamiti potjeru na krivi put. Ni Jim, Todd i Spool nisu zajedno ujahali u grad. U stvari, Todd je odjahao ispred nas kako bi mogao zaobići grad i ući sa suprotne strane. Nisam vidio ničeg lošeg ako budem jahao zajedno sa Jedom i zato sam zadržao Turkeyja uz njegova konja. Jim i Spool su se razdvojili i pošli svaki svojim putem.

Jed i ja nismo mnogo razgovarali. Poštivali smo jedan drugoga. Jed je smatrao da ovisi o meni, a ja sam to isto mislio za njega. Nastojali smo se što neupadljivije vladati na cijelom putu do Two Capsa. Nismo ni pokušali ući u veliki, dobro osvijetljeni salun, nego smo sjeli ispred male trgovine, zapalili cigarete i pretvarali se da uživamo u večeri.

Bilo je tiho. Jedino su se čuli glasovi iz saluna. Malo dalje niz

ulicu vidjela se osvijetljena banka. Spool je bio rekao da će službenici u banci danas raditi malo duže, jer je posljednji dan u mjesecu pa moraju napraviti obračun. Moram priznati da je znao svaku sitnicu u vezi s bankom.

Kad smo popušili, počeli smo pažljivije osluškivati zvukove. Vjetar je puhao iz smjera odakle su trebala doći kola tako da ćemo ih čuti čim budu na mostiću.

Smiješno, ali svaki put kad napneš uši da nešto čuješ, stalno ti se pričinjava da čuješ ono što želiš čuti. U nekoliko navrata mi se činilo da čujem kotrljanje kola, a to su bili ili zvukovi iz krčme, rzanje konja, ili glas majke koja doziva djecu.

Nakon pola sata, začuo sam klopotanje kola. Bila su vjerovatno još oko kilometar udaljena od grada. Malo poslije začuo sam kočijašev glas i fijuk biča. Jed i ja ustadosmo i pogledasmo prema kraju ulice. Kola su se već kotrljala preko mostića.

Neko vrijeme čulo se samo kotrljanje kotača, pa sam se tako bojao da je Todd promašio, bacivši zapaljenu baklju. Tada ugledasmo kočiju koju je zahvatio plamen. Gotovo istog trenutka jedan od konja iz zaprege podivlja.

Prvi je viknuo kočijaš. Jed se udaljio od mene. U salunu je još bilo živo, premda se na ulici već čula vika. Jed požuri prema salunu.

— Požar! — vikne snažnim glasom, provirivši u salun kroz mala pomična vrata. Unutra na trenutak nastane grobna tišina, a onda muk propara ponovo Jedov glas:

– Požurite! Kola su u plamenu! – on se odmakne od vrata i to u pravi čas, jer kroz izlaz jurne usplahirena gomila. Među onima koji su izlazili bilo je i nekoliko ljudi u bijelom. Znači da su i konobari napustili svoja mjesta za šankom. Čekao sam. Jim i Spool izidu iz sjene i mi krenemo prema banci. Zamislija sam kako Todd ulazi kroz stražnja vrata banke s napetim revolverom i iznenadene službenike koji su slušali uzbunu na ulici.

Jed, Jim i Spool uđu s upere-nim pištoljima. Ja sam još jednom pogledao niz ulicu, a onda ušao i zauzeo svoje mjesto kod vrata. Namještenici su bili zaprepašteni. Obod šešira spustio sam nisko, a maramu podignuo do očiju, ali sve su oči bile uperene u Spoola. Kad ga je stari North ugledao, izustio je začu-deno i prezirno:

– Spool ...!

Spool je imao pravo kad je govorio o tremi glumaca. Sad je bio hladan kao led. Ipak, bilo bi mi draže da se znojio. Smiješio se kao da tek sad dobiva zasluženu plaću za ona svoja tri mjeseca rada u banci. On istragne sat što je visio na starčevim prsima kao da ga razoružava, a onda tresne satom o pod. Nije to morao učiniti. Mogao ga je otvoriti bez teškoća. Starac nesvjesno korakne, a Spool ga istog trena tresne drškom revolvera po licu.

Nije ga trebao udariti. Ljudi često instinktivno pođu prema nečem što gube. Obično je takvima dovoljno pritisnuti revolversku cijev na želudac pa da budu posve mirni. Mogao sam se kladiti dobitkom iz ove plja-

čke da će Spool poubijati sve službenike banke kako ga nitko ne bi mogao prepoznati nakon pljačke. Jim je osjetio njegovu namjeru istog trenutka kad i ja. On mu se brzo primakne i odgurne ruku u kojoj je držao revolver:

– Nema ubijanja! Požuri!

Spool ga pogleda, podlo i podmuklo, pomalo oklijevajući. Onda pogleda okolo kao da ostale upozorava da mu ne pokušavaju ući u trag. Tada se okrene i pođe sa Jimom prema sefu.

Moram priznati da je lijep pogled na mnogo novca složena u male snopove. Napunio je Spoolovu torbu. Zatim smo vezali činovnike. Stari North je još bio pomalo omamljen. Lice mu je prilično krvarilo. Za nekoliko minuta svi su bili zaključani u sobi gdje se nalazio sef. Sve se odvijalo po planu i mi krenu-smo prema izlazu.

Jim je izišao prvi, pogleda naokolo i kimne. Ostali krenu-smo kako je bilo dogovoreno. Ja sam izišao prije Todda. Iz zaključane sobe nije se javljao nitko. Proći će još dosta vremena prije nego ljudi okupljeni oko zapaljene kočije, opaze i čuju da se u banci nešto dogodilo. Vatra na kolima bila je gotovo ugašena.

Na kraju grada uzjahali smo konje i nakon prijednog kilometra zaustavili se kod momaka koji su nas čekali. Izgledali su prilično veselo. Činilo se da su malo gucnuli dok su nas čekali. Oni krenu prema gradu i malo poslije sam čuo pucnjavu i povike kad su ušli u grad. Nakon nekoliko minuta nije se ni-

šta čulo osim topota naših konja.

Nikad nismo postavljali stražu kod našeg prenoćišta, ali to nije bilo potrebno jer smo obično izbivali najviše pet-šest sati. Išli smo prema kolibi, željni da što prije izbrojimo novac. Obično bi Jim skrio negdje novac i postavio stražu, ali sada je pristao da Spoolu odmah isplati pedeset tisuća da može otići. Želio sam još jednom pogledati sav taj novac. Sjahali smo i počeli se penjati strmim stepenicama prema vratima kolibe. Jim je nosio torbu. On upali svjetiljku i metne torbu na stol.

Odjeknuo je pucanj. Na Jimovim prsima stvorila se velika mrlja. Drugi je odjeknuo odmah iza prvoga. Pogodio je Todda u čelo i razmrskao mu gornji dio glave. Nisam imao vremena razmišljati. Reagirao sam kao čovjek koji pada sa stijene i u letu se pokušava uhvatiti za grančicu. Poletio sam prema najbližem prozoru. Čuo sam treći pucanj što je pogodio Jeda. On se nalazio između mene, Spoola i otvorena prozora. Taj djelić sekunde dok je padao spasio mi je život jer me na trenutak skrio od Spoola. Poletio sam naglavce kroz prozor tako da je četvrti metak promašio. Nisam imao prilike potegnuti revolver jer nisam znao što se događa. Nisam znao da je to Spool.

Trësnuo sam o zemlju i počeo se kotrljati. Jim je bio očistio grmlje nekoliko metara naokolo i znao sam da će me Spool pogoditi prije nego se sakrijem iza prvog grma. Otkotrljao sam se u stranu i za dlaku izbjegao sljedeći Spoolov metak. Ponovo

sam se kotrljao jer sam znao da me jedino to može spasiti. Sljedeći metak okrznuo mi je rame.

Skočio sam i zaklonio se iza grma. Čekao sam kad će me Spoolov metak pogoditi u glavu. Na trenutak sam spazio Spoola na prozoru koji je samo čekao da i mene sredi kao Jima, Todda i Jadea. Skakao sam i trčao u cik-caku, kao ludak, sve dok se nisam našao iza grmlja. Ispružio sam se i izradio revolver, premda sam znao da će biti gotovo nemoguće pogoditi čovjeka u sjeni kolibe. Tada sam shvatio zašto Spool nije i mene pogodio. Istrošio je šest metaka koliko ih može stati u revolver. Opsovao sam. Trebao sam brojiti.

Nakon njegova posljednjeg hica mogao sam se okrenuti i svih šest metaka sasuti u otvoren prozor jer je on za to vrijeme zacijelo punio revolver. Sad će to biti nemoguće.

Njegov naum je bio gotovo savršen. Mene je spasilo što sam stajao iza Jadea. Spool je računao na iznenađenje i gotovo je sasvim uspio u namjeri da nas poubija.

Nisam više imao vremena razmišljati. Spool je silazio niz stepenice s torbom u ruci. Pucao sam, ali bez uspjeha. Spool je odmah odvratio vatrom, a onda oslobodio konje koji su se preplašeno razbježali. Uspije zadržati mog Turkeyja i uzjaha ga. Ponovo sam zapucao, ali nisam pogodio. Ako i uhvatim jednog od konja, neću s njime moći dostići Spoola.

Spool je nestao sa svim opljačkanim novcem! Sto pedeset tisuća dolara! Stajao sam kraj grmlja što mi je spasilo život,

bijesan i jadan. Ako sam ikad ikoga mrzio, onda je to bio Spool. Nije bio samo lopov, nego i izdajica. Prevario je banku i nas, mene i cijelu Biggersovu bandu.

Polako sam krenuo prema kolibi. Krenut ću za Spoolom. Ubit ću ga. Želim sav taj novac.

III

Sutradan je u kolibama vladala tišina. Htio sam zapaliti sve da iskalim bijes zbog Spoolove dvostruke prijevare. Ispraznio sam džepove poginulih. Na stolu su bile tri lijepe hrpice. Jim je imao sedamdeset dolara i malu kesicu zlata, Todd zlatnu naušnicu i mali briljantni prsten što ga je nosio kao amajliju i nešto manje novca od Jima. Jed je imao najviše – tri stotine dolara. Jed je jedini imao uspomenu iz života prije nego je postao odmetnik. U novčaniku je držao malu sličicu žene i djeteta. Je li to on s majkom ili njegov sin sa ženom, ili možda zaručnicom? Jedva sam se svladao da odmah ne krenem za Spoolom. Osjećao sam kao da mi je netko zarinuo nož u srce. Pred očima mi je stalno titrala slika zelenih novčanica. Žudio sam za osvetom.

Cijelo jutro proveo sam kopajući jame za momke. Svakog sam zamotao u deku i, što sam pažljivije mogao položio ga u grob. Sunce je već bilo prilično jako. Zatrpao sam grobove. Ostatak poslijepodneva proveo sam praveći drvene križeve i ispisujući imena na njima. Prvi put poslije mnogo godina učinilo mi se da ću proplakati. Nisam ispustio ni suze, iako me ražalostilo da su moji drugovi

poginuli na ovakav način. Za sobom nisu ostavili ništa osim nekoliko priča što će se prepričavati oko neke logorske vatre. Pitao sam se da li će i moj život ovako završiti.

Sjetio sam se majke, oca i sestre kako leže mrtvi nakon što su ona četvorica opljačkala cirkus. Bilo je to posljednji put da sam zaplakao. Sjetivši se toga, ponovo mi se probude uspomenne.

Kad sam ostavio cirkus, otišao sam s nekim traperom duboko u planine Dakota. U toj divljini uspomene su uskoro izbljebile. S njim sam proveo četiri godine. Naučio me kako da nadmudrim Indijance i životinje, kako se kroz šumu kretati kao lisica. Naučio sam čitati tragove i vjetar, i tiho hodati izbjegavajući svaku i najmanju grančicu što bi mogla zapucketati pod mojim stopalom.

Živio sam i lutao s tim starim traperom i počeo sam ga poštovati. A onda su ga ubili i oteli mu sve krzno. Ponovo sam se morao skrivati u šumi, jer sam pobjegao nenaoružan. Kad su dvojica razbojnika otišla, ušao sam u kolibu i uzeo revolver što sam ga bio sakrio, a onda sam krenuo za njihovim tragom. Ubio sam ih obojicu. Sutradan jednog, a dan poslije drugog.

Nakon tog događaja postao sam revolveraš. Razbojнике kakvi su bili oni koji su mi ubili roditelje, sestru i starog traperu jedino može revolver zaustaviti. Da sam se onog trenutka našao sa starcem u kolibi, i mene bi ubili. Danima sam vježbao gađanje revolverom. Postavljao sam i zamke za divljač ali nisam imao uspjeha jer je moja

pucnjava rastjerivala sve živo što se motalo naokolo. To mi i nije bilo toliko važno jer sam bio zadovoljan svojim napredovanjem u brzom i točnom gađanju.

Nekoliko sljedećih godina upao sam u nekoliko sukoba. Ubio sam trojicu u ravnopravnoj i poštenoj borbi. U stvari, oni su mislili da će lako obračunati sa mnom. Posljednji je bio poznati revolveraš, strah i trepet. Nije više morao dokazivati tko je i što je, ali je ipak jednog dana zaključio da mora podsjetiti ljude da je nepobjediv. Izabrao je mene jer je mislio da nisam brži na revolveru od ostalih stočara s kojima sam tada jahao. Izazvao me u salunu u malom gradu u istočnom Teksasu gdje smo se bili zadržali, goneći stoku dalje na istok.

Svi su me zvali Kane. Zaključio sam da je moje prezime nestalo kad je ubijena moja obitelj koja mi je dala prezime Richards. Kad me je šef prvi put oslovio s Kane, svi ostali su to prihvatili i mom imenu ništa nije dodano kao da nikad nije ni postojalo.

O meni se pročulo kad sam na mjestu usmrtio tog revolveraša u salunu malog grada u Teksasu kojem se više ni imena ne sjećam. Nakon tog dvoboja, svaki put kad bih kod upravitelja rančeva tražio zaposlenje, svi bi kimnuli glavom čuvši moje ime, kao da su ga već prije čuli.

Prvi put sam stvarno postao odmetnik one zime kad sam gotovo umro od gladi. Te godine je harala nekakva bolest i uništila svu stoku. Jedini posao koji se mogao dobiti bio je kopa-

nje jama za uginulu stoku. Putovao sam kroz Kolorado, živeći poput Indijanaca. Žvakao sam travu kako bih ublažio bolove u praznu želucu. Jednog dana približio sam se putničkim kolima kojima je osovina bila malo savinuta. Padne mi na um da je zaustavim i nijednog trenutka nisam pomislio da odustanem od toga. Zaobišao sam kočiju u širokom luku i pričekao da zađe u planine. Kočijaš se nije opirao jer je bio suviše umoran popravljajući osovinu. Nije bilo oružane pratnje. Sve što sam želio bio je komad mesa. Ali putnici, trojica prestrašenih mladića, dali su mi odmah novac.

Poslije, kad sam izbrojio što su mi dali, shvatio sam da oni i nisu bili tako prestrašeni nego lukavi jer su veći dio novca zadržali u svojim lisnicama. Ipak, to je za mene bio pojas za spasavanje. Tim novcem konačno sam mogao, nakon dugih i hladnih zimskih mjeseci, platiti hranu i prenoćište. Jedan od dvojice putnika, stočar prepoznao me i nije prošlo mnogo vremena kad se pojavio natpis „Traži se“ s mojim imenom ispod toga i oskudnim opisom. Optužen sam za pljačku nekoliko stotina dolara.

Do vraga, pa to je mnogo više nego su mi dali. Nisam želio bježati. Izabrao sam put odmetnika. Uvidio sam da ništa nisam zaradio kao traper i stočar, a sad će mi biti gotovo nemoguće naći novi posao nakon što je bolest prorijedila stoku. Opljačkao sam putnička kola za nekoliko minuta i zaradio za lagan dan život. Smatrao sam se dovoljno brzim na revolveru ako

mi se netko suprotstavi. Iskreno govoreći, nije mi bilo baš teško donijeti odluku da postanem čovjek izvan zakona.

Moja loša reputacija porasla je do divovskih razmjera kad su plakati počeli kolati naokolo. Takvo mišljenje me nije mnogo zabrinjavalo. Nitko neće biti toliko lud da me izazove na dvoboj, a ako mi netko i pokuša postaviti zasjedu, napraviti će uslugu putničkoj agenciji što je raspisala tjeralicu.

Sljedećih nekoliko godina i dalje sam napadao kočije, ali nikad nisam dobio veliki zgoditak. Nikad nisam bio grub s putnicima. Samo sam jednom upotrijebio revolver i to kad je jedan iz pratnje pokušao pucati. Samo sam mu izbio revolver iz ruke, a mogao sam ga ubiti. Sa sam malo više pretraživao putnike, možda bi se neki od njih i odvažio da me napadne.

Ipak me u salunu prepoznao neki kočijaš i prijavio me mjesnom šerifu. Osudili su me na godinu dana zatvora. Okružni sudac je potvrdio presudu i tako sam se našao iza rešetaka.

Tada sam od nekog zatvorenika čuo za Jima Biggersa i njegovu bandu. Kazao mi je da Jim pljačka po jugozapadu. Taj čovjek je neko vrijeme jahao sa Jimom i Toddom i mnogo toga mi je ispričao o njima. Potražio sam ih čim sam izašao iz zatvora, ali mi je trebalo sedam mjeseci da im uđem u trag. Već više od dvije godine bio sam član Biggersove bande.

A sada sam pokopao Jima. Nikad neće doći do sukoba između dva brata. Bio je mrtav i tihi Jed koji mi je bio najbolji prijatelj. Moj dio novca koji bi

mi poslužio da počnem novi život s Nicole u New Orleansu, također je nestao. A Ford Spool je odjahao sa svim tim novcem i s mojim konjem. Žarko sam želio da ih dobijem natrag.

IV

Želio sam što prije krenuti za Spoolom, ali sam morao pričeti ostale momke da im ispričam što se dogodilo. Oni su bili novajlije u Biggersovoj bandi. I prije su jahali u Biggersovim pohodima, ali uvijek su imali manje uloge. Jim Biggers je smatrao da nove ljude treba polako uvoditi u posao, da ih treba provjeriti prije nego dobiju stalno mjesto u bandi.

Jedan od njih bio je dječak, nije mu bilo više od sedamnaest godina. Jim ga nije želio, ali je Todd nastojao da ostane s nama. Momak je stalno bio uz Todda i sigurno bi bio na njegovoj strani da je došlo do sukoba između braće. Ostala trojica bila su poprilično opasna. Njihova bezobzirnost i lakoumnost je mogla biti čak i korisna da se mogla obuzdati. Jim Biggers ih je držao na uzdi, ali sad više nije mogao. Oni će dojahati ova-mo po svojih pet stotina dolara što im je bilo obećano i moram im objasniti što se dogodilo. Možda će biti sumnjičavi, ali drveni križevi će ih uvjeriti da im govorim istinu. Moram im objasniti dvostruku prijevaru. Htio bih da pođu sa mnom jer ne znam da li će mi trebati više ljudi dok budem gonio Spoola. Jedino nisam želio Bena povesti sa sobom. On je bio čist ako se izuzme jahanje da bi se zavarala potjera. Nisam ga želio povesti sa sobom jer neće biti lako.

Možda će mu ovi drveni križevi biti dovoljna pouka.

Još sam jedanput pogledao grobove, a onda sam se popeo u kolibu gdje nas je Spool iznenadio. Dobro sam je očistio od krvi, a onda složio novac poginulih u svoj novčanik. Dobro će mi poslužiti dok ne uhvatim Spoola. Znam da mi neće biti lako. Sjeo sam i pokušao se sjetiti svega što znam o Spoolu.

Bio je dovoljno obrazovan da se zaposli u banci i dovoljno spretan da izvuče sve pojedinosti koje su nam bile potrebne za organiziranje pljačke. Iz toga se moglo zaključiti da bi on prije mogao biti čovjek iz grada a ne iz nekog naselja. Sjetio sam se kako je svoju nervozu usporedio s tremom koju osjećaju glumci prije nego izidu na pozornicu. Čovjek koji zna o tome zacijelo dolazi iz grada koje ima kazalište, a ne iz malog mjesta kao što je Two Caps. Pokušavao sam se prisjetiti imena gradova iz kojih je Spool mogao doći. Zacijelo nije Teksašanin, jer bi ga odao naglasak. Pokušavao sam se sjetiti svih gradova jugoistočno od Two Capsa, ali se u mislima ponovo vraćam na istok, u Dodge City i Wichita.

S prozora sam vidio tri konja koja je Spool bio odvezao. Sišao sam i ponovo ih vezao. Nije bilo dogovoreno kad će se druga skupina momaka vratiti. Ponovo sam sjeo za stol, uzeo pušku i očistio je. Bio sam nestrpljiv.

Momci su se vratili tri dana kasnije. Čuo sam ih prije nego sam ih ugledao. Bio sam iznenađen jer je Jim Biggers naredio da se skrovištu približimo što je moguće tiše kako bismo

mogli iznenaditi nezvana posjetioca ako se uvuče unutra. Bio sam zapalio vatru u sredini logora i pristavio kavu. Ustao sam i minutu poslije sam ih ugledao. Jahali su ravno prema meni.

Na čelu je jahao visoki Buck Ranson. Skočio je s konja točno ispred mene. Druga dvojica su sjahala malo dalje. Mladi Ben je u ruci imao pušku. Nasmijevao sam im se, ali sam se uozbiljio čim sam ugledao izraz Buckova lica. Treći, Howland Byers, uperio je u mene pušku.

– Što ovo znači, Byers? – zapitah.

– Spool nam je ispričao što si uradio, Kane – Buck odgovori umjesto Howlanda.

– Spool! Spool je pobjegao s mojim konjem, ukrao novac i ubio Jima, Todda i Jeda!

– Spool nam je ispričao drukčiju priču – reče Buck.

U očima sve četvorice čitala se optužba. Byerova puška se nije pomaknula. Čekali su moj odgovor.

– Kakve vam je laži ispričao Spool?

Buck pogleda ostalu trojicu i progovori umjesto njih:

– Na povratku smo sreli Spoola. Sve je prošlo kako je bilo dogovoreno. Potjera je išla za našim tragom. Držali smo se na određenoj udaljenosti sve dok nismo bili sigurni da idu za nama. Ulovili su nas, ali je momak iz banke rekao da nismo orobili banku. Vratili su se prilično razočarani, a mi smo još neko vrijeme jahali naokolo da ne bi ponovo posumnjali u nas. Kad smo bili posve sigurni da je sve prošlo u redu, zaobišli smo u uskom luku Two Caps i uputili

se ovamo. Tada smo sreli Spoola. Tjerao je konja što je brže mogao i izgledao je jako uplašen. — Buck zastane. — On nam je rekao što se ovdje zbilo.

Pogledao me kao da bih trebao nešto priznati

— I što ti je to ispričao? — upitah.

Buck pogleda ostale kao da nije siguran da može nastaviti. Ostali nisu prozborili niti riječi. Dječak je stajao ničim ne pokazujući što osjeća. Buck nije nikad bio ničiji voda, ali sad je preuzeo ulogu govornika.

— Spool nam je rekao da je između braće Biggers izbio sukob kad je on dobio svojih pedeset tisuća dolara. Znali smo da će Todd pokušati doći na Jimovo mjesto čim opljačkamo banku. Braća su se potukla, a onda je došlo i do pucnjave. Ubili su jedan drugoga, ali je i Jed pao mrtav. Jedini koji je ostao s revolverom u ruci bio si ti, a on je onda pobjegao. Kaže da bi ga bio ubio da nije pobjegao s tvojim konjem i rastjerao ostale koji su bili vezani.

Čekali su što ću odgovoriti. Znao sam da ću ih teško moći razuvjeriti. Spool je bio lukaviji nego što sam mislio. Znao je kojim će se putem njih četvorica vraćati i namjerno ih je presreo. Znao je da sam ostao živ i smislilo je kako će ih nagovoriti da me ubiju. Njegov plan je bio savršen. Jedino bi me mogao spasiti moj odgovor na koji su oni sada nestrpljivo čekali.

— Spool je lagao. Iznenadio je Jima, Todda, Jeda i mene kad smo ušli u kolibu. Ubio ih je, a bio bi i mene da mu se Jed nije našao na putu. Ja sam iskočio kroz prozor i pokušavao otrčati

do grmlja u zaklon. On je stajao na prozoru i pucao u mene. Zatim je potrčao niza stepenice noseći u ruci torbu u kojoj je bio sav novac, uzjahao je mog konja, oslobodio ostale i odjurio.

— Zašto nisi pošao za njim? — upita Ryerson. Stajao je kraj Byersa. Sad mu je ruka počivala na revolveru.

— Nisam imao konja. Prošlo je šest sati prije nego su se odvezani konji vratili dovoljno blizu da sam ih mogao uhvatiti.

— Šest sati je mnogo kraće nego tri dana koliko je Spool sada u prednosti — izračuna Buck.

— Bio sam dužan uraditi nešto za Biggersove i za Jeda, a osim toga morao sam na miru razraditi plan kako da uhvatim Spoola. On je vrlo prepreden.

Ben tek sad progovori:

— Kraj bora su zabodena tri križa.

Tri para očiju okrenu se prema mjestu koje je pokazivao Ben.

— Sigurno mi ne bi bilo stalo da ih pokopam da sam ih ubio, pogotovo kad bih uza se imao sav onaj novac.

Ovo ih je natjeralo da se malo zamisle, ali Byers ponovo progovori:

— Kažeš da je Spool ubio ovu trojicu i tebe promašio, a da je zatim ponovo dvaput pucao?

— Upravo tako.

— Koliko se sjećam, Spool je nosio samo jedan revolver. Svaki čovjek koji može brojiti zna da se revolver mora napuniti nakon što je ispucano šest metaka. Tada ti se pružila prilika da potrčiš prema kolibi i uhvatiš ga.

Šutio sam. Smetalo mi je što se toga sjetio čak i glupan kakav je bio Byers, a ja se nisam mogao kad sam trebao. Samo, Byers nije uzeo u obzir brzinu kojom se sve odvijalo i šok što sam ga doživio vidjevši tri mrtva druga. Vidio sam da se i ostali slažu s Byersovom primjedbom.

– Sjetio sam se toga kad je već bilo kasno – rekoh. Buckova šaka poleti prema mom licu i ja se srušim. Malo je trebalo da ne padnem posred ognja. Osjetio sam oštru bol u bradi. Moja ruka nesvjesno poleti prema revolveru, ali mi u isti tren Byers pritisne puščanu cijev na sljepoočnicu.

– Bit će ti najbolje da nam kažeš gdje si skrio novac, Kane.

– Spool je uzeo sav novac.

Buckova čizma me udari u rame i ja ponovo padoh na leđa. Kad je ponovo pošao prema meni, Byers mahne puškom:

– Daj mu priliku da odgovori, Buck.

– Gdje je novac? – zaurla Buck.

– Spool ga je odnio.

Drškom puške me ponovo udari i meni se zamagli pred očima. Kao iz daljine začuo sam glas:

– Odnesi ga u kolibu. Kad se osvijesti, doznat ćemo gdje je novac.

– Ali ga pri tom nemojte ubiti.

Prepoznao sam Benov glas.

...
Osvijestio sam se u kolibi. Sjedio sam na stolici, a ruke su mi bile vezane o naslon. Mog revolvera više nije bilo. Osjećao sam kako mi niz glavu curi krv. Zatresao sam glavom i bol se

pojača. Ryerson je sjedio na stolici, a noge je naslonio na stol na kojem smo trebali podijeliti plijen. Nikoga nije bilo u sobi osim nas dvojice. Moj revolver je ležao na stolu ispred Ryersona. Nasmiješio se kad je spazio da sam otvorio oči:

– Byers te prilično udesio.

– Ranson mu je pomogao – rečem ja.

– Nije to ništa prema onom što će ti učiniti ako ne nađu novac – nasmije se on.

– Zar misliš da bih ostao ovdje da je novac kod mene?

– Doznat ćemo da li lažeš. Mora biti kod Spoola ili kod tebe.

Nisam odgovorio. Ryerson je jeo grah iz limenke. Nije me ponudio. Nekoliko minuta poslije začuo sam korake na stepenicama, a onda uđu Ranson, Byers i Ben. Ryerson je upravo pojeo i bacio praznu limenku kroz prozor.

– Sto ste našli?

– Ništa – odgovori Ranson, a onda se obrati meni: – Gdje si skrio novac, Kane?

– Nije kod mene.

On me udari šakom posred lica. Da me pogodio u nos, sigurno bi ga slomio. Srušio sam se sa stolicom na pod. Byers podigne stolicu zajedno sa mnom. Jezikom opipam zube. Svi su bili na mjestu.

– Ne možeš ništa izvući iz njega, Buck. Možda govori istinu. Bio bi glup da ostane ovdje ako je on uzeo novac.

– Ili jako lukav, nadajući se da ćemo poći za Spoolom – reče Buck.

– Pitanje je tko je od njih dvojice uzeo novac – reče Byers.

Buck mi se ponovo približi:
– Postoji samo jedan način kako da to doznamo.

Ukočio sam se očekujući novi udarac, kad se umiješa Byers:

– Stani, Buck. Ryerson je u pravu. Od njega nećemo ništa doznati.

– Pa što da radimo?

– Mislim da je najbolje da ga ostavimo cijelu noć da razmišlja. Ujutro ćemo mu postaviti isto pitanje. Ako ne odgovori, ubit ćemo ga i poći za Spoolom.

Buck se odmakne, oklijevajući. Protrlja šake i pogleda drugove. Mogao bih reći da nije bio svjestan da se, u stvari, ne želi oduprijeti Byersu i Ryersonu. On se okrene dječaku:

– Što ti misliš, Ben?

– Mislim da Spool nije krenuo prema Denveru.

– Kad smo ga sreli išao je u tom pravcu.

– Mislim da je namjerno išao tim putem kako bi vas sreo, a onda je krenuo prema istoku. Najvjerojatnije ide u Wichitu.

Buck odmahne glavom:

– Možda tebi odgovara da krenemo tim putem, premda ne znam razlog. Svatko tko bi bio na Spoolovu mjestu, odjahao bi što dalje od Two Capsa. Od Denvera bi mogao krenuti prema Kaliforniji – njegove oči se suziše kao da je otkrio nešto novo:
– Možda ste ti i Spool u dosluhu. Odvest ćeš nas u krivom smjeru, a onda ćeš se naći sa Spoolom na dogovorenom mjestu.

Nisam odgovorio. S njima se nije moglo izaći na kraj, jer su već odlučili što će uraditi.

Byers se obrati ostalima:

– Postavit ćemo stražu da

nam Kane ne pobjegne. – On se okrene prema meni: – Nadam se da si nas razumio. Nemamo drugog izlaza. Moramo biti sigurni kod koga je novac. Ako dopustiš da te ubijemo, bit ćemo sigurni da je Spool ukrao novac.

Ja kimnem dajući im do znanja da sam shvatio.

– Shvaćam vas, ali sam vam rekao istinu.

– Reći ćeš nam ponovo čim svane – reče Byers.

Ryerson krene prema stolici gdje je prije sjedio:

– Ja ću biti prvi na straži, a oko ponoći neka me netko zamijeni.

Ostali iziđu iz kolibe. Ryerson uzme limenku s police. Bile su to sardine. Jeo je prstima. Ogladnio sam gledajući ga kako jede, ali ga nisam zamolio da mi dade malo. Znao sam da Ryerson neće dati hranu čovjeku koji će sutra ujutro možda biti mrtav.

Ubrzo su utihnuli šumovi što su se čuli iz susjedne kolibe. Već se bila spustila noć. Bila je mjesečina. Ryerson zapali svjetiljku, ali je smanjio stijenj da ne bude previše svjetla. On sklopi oči, ali nisam mogao znati je li zaspao. Pokušao sam provjeriti koliko sam čvrsto vezan. Konopac je nešto popustio kad me srušio udarac, ali ne toliko da bih ga mogao posve olabaviti. Zaišta su me dobro vezali. Nakon otprilike jednog sata Ryerson se pomakne i pride jednom od prozora. Dugo je tako stajao, a onda se vrati stolu. Uzeo je moj revolver, razgledavao ga, a onda ga vrati na isto mjesto. Spremao se da mi nešto kaže. Napokon progovori:

– Ono što je ostalo nakon što je Spool uzeo svoj dio plijena, poprilična je svota.

Cekao sam da nastavi.

– Ako mi rečeš gdje si skrio ostatak i ja ga pronađem, pustit ću te, Kane. Ostat ćeš živ.

– Ostat ću živ sve dok mi ne zarineš metak u leđa.

Ryerson se osmijehne:

– Ovo ti je prilika koju bi trebao iskoristiti. Bit ću pošten prema tebi.

– Spool je uzeo plijen – ponovih po ne znam koji put.

Ryerson uzdahne:

– Kako hoćeš, Kane.

Ben je došao zamijeniti Ryersona u ponoć. Ovaj se zadovoljno nasmijeo. Ben je valjda bio jedini koji mi je bar malo vjerovao. Slušao sam Ryersonove korake dok se udaljavao prema jednoj od koliba. Ako mi se Ben približi, pokušat ću ga udariti nogom, ali on je sjeo gdje je malo prije bio Ryerson, izvan dohvata. Stavio je svoju pušku u kut i pogledao me kao da nije siguran da li sam budan.

– Budan sam – rečem mu.

– Znam – odvrati on. – Nema smisla da gubiš vrijeme spavajući.

– Ben, jesi li ikad pucao tom puškom?

– Nekoliko puta.

– Izgleda stara.

– Nikad nisam promašio – reče Ben. – Njome se može gađati na oko kilometar udaljenosti. Da sam bio na Spoolovu mjestu, ne bih te bio promašio.

Netremice sam ga promatrao:

– Vjeruješ li u moju priču, Ben?

– Zašto ne? Mislim da govoriš istinu, premda ostali ne mi-

sle tako. Postali su toliko sumnjičavi, da više uopće ne mogu shvatiti što je istina, a što nije. Ako povjeruju u nešto, onda to žele i dokazati kako ne bi ispali budale.

– Vjerojatno si dobro razmislio o svemu.

– Jesam i vjerujem ti.

– Što ćeš sad uraditi?

– Možda bih mogao poći s tobom na istok, ako smatraš da je Spool krenuo u tom pravcu. Čak i ako ga ne uspiješ pronaći, to je put prema Kentuckyju, a ja namjeravam krenuti u tom smjeru. Želim otići odavde.

– Tamo žive tvoji roditelji?

– Da, tamo žive.

– U redu, Ben. Vratit ćeš se u Kentucky, ali najprije se moramo izvući odavde.

– Osedlao sam dva konja i ostavio ih malo dalje od korala.

– Moramo biti vrlo pažljivi, inače ćemo se teško izvući.

– Jedino je Ryerson trijezan. Ostali su se napili i spavaju kao klade.

Zahvalno sam mu kimnuo. Potcijenio sam ovog mladića. Ben je bio bistar i pametan. Gledao sam ga dok je uzimao moj revolver i stavljao ga u korice na svom opasaču. Zatim uzme pušku što je bila naslonjena u kutu.

– Oslobodit ću te, ali želim da cijelim putem ideš ispred mene. Ako zastaneš prije nego odemo odavde, prosvirat ću ti metak kroz glavu.

Pogledao sam ga. U očima mu se čitala čvrsta odluka.

– A zašto bih zastao. Želim što prije pobjeći odavde!

Ben se nasmijeo. Lice mu se doimalo starije.

– Kane, pogriješio sam što

sam napustio Kentucky. Ako sad napravim neku grešku, mogao bi uzeti novac prije nego odeš odavde.

— Spool je uzeo novac — ponovih po tko zna koji put.

— Tako i ja mislim, pa te valjda neću morati ubiti, ali ću to učiniti ako napraviš pogrešan korak.

Nisam se nasmijao. Ben je bio vrlo ozbiljan. Bio sam siguran da će to i učiniti. Odvezao mi je ruke i noge. Ustao sam razgibavajući zglobove.

— U redu. Idemo, Ben!

Kad smo bili dovoljno daleko da nas oni u kolibama nisu mogli čuti, Ben progovori:

— Prerezao sam im veze na sedlima. Zaključio sam da ćemo tako biti još dalje od njih kad budu krenuli za nama. Osim toga, noćas će zacijelo spavati malo duže.

— Vjerojatno će krenuti prema Denveru — rekoh.

Ben slegne ramenima. Ni ja nisam bio baš siguran u to. Možda će ipak krenuti u pravcu koji sam im ja naznačio, a to znači prema istoku, prema Kansasu. Sigurno će biti pucnjave ako nas stignu. Pogledao sam dječaka pri bljedom mjesječevom svjetlu. Nije bio zabrinut, a ni ja.

— Ako nas stignu, znat ćemo po pucnjevima — reče Ben.

Ta trojica će nam biti velik teret. Nesvjesno sam se mašio revolvera, ali moje korice su bile prazne. Ben je opazio moju kretnju.

— Kad budemo izvan opasnosti, vratit ću ti revolver. Do tada ćeš jahati ispred mene, Kane.

Već smo bili stigli do kraja

korala. Konji su bili mirni. Ben me gurne naprijed. Uza stazu su bila vezana dva ošedlana konja. Ben uzjaše. Njegova puška je bila naslonjena na sedlo, ali je cijev bila okrenuta prema meni.

— U redu, Kane. Uzjaši!

Odjahali smo što smo tiše mogli. Okrenuo sam se. Kolibe su bile u mraku. Tu su ostali pokopani Jim, Todd i Jake, zajedno s mojim nadama. Mislio sam na Nicole koja me je čekala u New Orleansu. Morao bih joj pisati da me još malo pričekaj. Negdje ispred nas bio je Spool sa sto pedeset tisuća dolara. Bio sam veliki dužnik Benu. Spasio mi je život. Moram mu dati dio novca kad uhvatim Spoola, i osigurati mu sretan povratak u Kentucky.

V

Kad smo sišli s vjetrovite staze, krenuli smo ravno prema istoku. U zoru smo bili već prilično daleko od skrovišta i Two Capsa. Nismo se zaustavljali, osim što smo nekoliko puta napojili konje na potocima i dopustili im da se malo odmore. Cijelo to vrijeme Ben je jahao nekoliko metara iza mene. Nije mi dao revolver. Kad je sunce već bilo visoko na nebu, osjetio sam glad. Nisam ništa jeo od jučer ujutro, ali bih radije bio umro nego pokazao dječaku da sam slab.

Kad smo se popeli na uzvisinu s koje se vidjela dolina koju smo upravo bili prešli, Ben mi dovikne da stanem. Ja se okrenem u sedlu i pogledam ga.

— Mislim da bismo se ovdje mogli ulogoriti i pričekati da

doznamo jesu li nam Ryerson i ostali za petama. Možda bismo mogli zapaliti vatru.

Upravo sam ga htio upitati je li ponio sa sobom nešto hrane, kad on nasloni pušku na rame i opali prije nego sam okom trepnuo. Pedesetak metara dalje odskoči zec pogođen metkom i sruši se. Ben odjaše i pokupi ga. Vratio se držeći zeca za uši. Nisam ništa rekao. Znam da je gotovo nemoguće pogoditi zeca koji skakuće, ali Ben je to uradio kao da je ispljunuo duhan.

— Mislim da će biti najbolje da ostanemo ovdje. Moramo dobro paziti da nas ne iznenade — reče Ben. Opazio je kako gledam zeca i doda kao da se ispričava: — Nisam baš dobar u rukovanju revolverom.

Iz opasača izvuče revolver i pruži mi ga. Pogledao sam je li napunjen, a onda ga stavio u korice. Više me nije brinulo što će biti s Benom ako dođe do pucnjave, nakon što sam vidio na koji je način ubio zeca. Bilo mi je žao one trojice ako su krenuli za nama umjesto prema Denveru. Mladić je mogao ubiti svakoga koga je uzeo na nišan.

Ben je počeo derati kožu sa zeca, a ja sam skupljao drva.

Ostatak dana, cijelu noć, i dobar dio sljedećeg jutra proveli smo dobro skriveni na toj strmoj uzvisini. Nitko nam nije bio na tragu. Činilo se da su Ryerson, Byers i Ranson krenuli prema Denveru. Vjerojatno su zaključili da sam lagao kad sam im rekao da bi trebalo krenuti prema istoku. Morao sam priznati da je Ben imao pravo. Više nismo palili vatru, niti smo ispalili metak od jučer popodne

kad smo se tu zaustavili. Ben nije gundao što je morao jesti gotovo sirova zeca. Otkad mi je dao revolver, više se nije brinuo za mene. Nimalo nije pazio da li mi je okrenut leđima. Mogao bih napisati cijelu knjigu o tome kako sam počeo poštovati tog momka.

Ponovo smo krenuli prema istoku. Nismo se žurili. Trebali smo proći samo pokraj dva grada. A gradovi su u ovoj divljini više nalikovali na obična svratišta. Bili su manji i od Two Capsa. Zaključio sam da Spool neće brzo jahati. Kad je onako prevario momke na koje je »slučajno« naišao, vjerojatno je pomislio da mu sad nitko neće biti za petama. Mogao bi ipak biti zabrinut zbog mene, premda sam u početku krivo protumačio njegove namjere. Benu nije baš bilo važno da uhvatimo Spoola. Očekivao sam da će se Spool nastojati riješiti Turkeyja što prije bude mogao. Turkey mu je dobro poslužio, ali sad će biti jedini trag pljačke banke. Spool neće riskirati, iako mu se sviđao moj konj. Za nekoliko dana tražit ćemo ili Turkeyja ili Spoola, premda je Ben jedino mislio na povratak u Kentucky.

Ben je prekinuo svoju uobičajenu šutljivost i objasnio mi neke stvari u vezi sa svojom puškom. Bila je to izvanserijska spenserica za koju je jedno cijelo ljeto radio kao traper. U nju je moglo stati šest metaka. Ispričao mi je način na koji treba ciljati, kako treba umiriti ruku i ne trgnuti se kad opali, inače ne bi mogao pogoditi cilj. Nisam nikad pomislio da ću o puški čuti toliko detalja i to od dječaka koji se rodio u brdima

Kentuckyja. Gotovo sam povjervao da je rođen s puškom u ruci. Moj revolver je mogao opaliti šest puta i tu se ništa nije moglo izmijeniti, a sad sam toliko doznao i naučio o puškama. Prije, nisam nikad o njima mnogo razmišljao. Pucao sam iz puške nekoliko puta i jedino sam naučio kako reagirati pri trzaju. Ispričao sam Benu sve što znam o revolveru, ali to ga nije baš mnogo zanimalo. Bilo mi je pomalo žao, ali, Ben se vraća u Kentucky, a tamo će mu puška trebati koliko i revolver nama na Zapadu.

Posljednjih dana našeg jahanja tlo je postajalo ravnije. Zaključio sam da Spool neće moći dugo izdržati jahati po pustari, živeći od vode i suhog mesa, a još uz to i sa sto pedeset tisuća dolara u torbi. Nadao sam se da će stati u prvom većem gradu i tamo se riješiti mog konja. Nadao sam se da imam pravo, inače ću morati krenuti prema Denveru, a onda će između mene i Spoola biti ona trojica koju smo ostavili u skrovištu. Prema mom zaključku sad smo bili sjeverozapadno od starog indijanskog teritorija i prelazili smo nizinski dio Kolorada. Indijanci više nisu napadali kao prije, ali možda bi mogli pokušati napasti dva usamljena jahača.

Pažljivo smo jahali i često se zaustavljali i osluškivali. Bena nisam trebao podučavati onome što me naučio stari traper. Dječak je bio rođeni lovac. Nikad nije izlazio na čistinu, a da nije najprije dobro promotrio okolicu. Kad smo stigli do rijeke koja je bila mnogo šira i dublja od potoka koje smo bili prešli,

bio sam siguran da smo u Kansasu.

Sad moramo krenuti ravno prema istoku gdje se nalazi nekoliko većih gradova. Ako je krenuo ovim putem, Spool neće zaobići gradove jer mu je već zacijelo dodijala jednolična hrana. Prvi grad bi trebao biti Coolidge. Nakon toga bismo trebali proći kroz još nekoliko gradova, sve do Dodge Cityja, ili čak do Wichite. Spool je imao dosta vremena na raspolaganju i mnogo novca. Poznavajući ga, mislio sam da neće moći propustiti priliku da se dobro provede, što nije mogao dok je radio u banci.

U Coolidge smo stigli kasno popodne. To je mali grad. Nisam očekivao da ću tu zateći Spoola. Zaustavio sam se tu jer je to bio prvi pristojan grad za bilo koga tko je proveo duge dane jašući kroz pustaru. Spool zacijelo neće ovdje zamijeniti konja jer bi to odmah svi uočili. Prilazili smo gradiću jašući cestom kojom su obično prolazila kola. Sad je bilo mnogo lakše jahati, jer nismo trebali obilaziti kamenje, stijene i grmlje kao kad smo jahali kroz pustaru.

U Coolidgeu je bilo samo nekoliko prodavaonica, trgovački ured i zgrada na kojoj je pisalo HOTEL. Najveća zgrada bila je na kraju ulice i s pročelja je stršao natpis »Saloon«. Činilo se da grad nije osobito zanimljiv. Ulice su bile puste i tihe. Jedino je sunce davalo malo vedrine tom tmurnom ugođaju. Osjećao sam se pomalo nelagodno. Krenuo sam prema salunu, ali je Ben želio u hotel.

— Htio bih se okupati i obući čisto odijelo — reče.

Pogledao sam ga. Njegova želja je odavala ono djetinjje u njemu, za razliku od mene koji sam najprije želio pogledati što se zbiva naokolo i usput popiti neko piće.

— Naravno... Ben — gotovo mi se omaknulo da rečem »dječake«. On u mojim očima više nije bio dječak, premda je tako izgledao. — Ja ću najprije nešto popiti, a onda ću se okupati. Ovaj grad je isuviše tih, pa mi se čini da nešto nije u redu.

Ben se nije ni pomakao. Sad mi je bilo jasno zašto. Bio sam posegnuo za novčanikom. U snopu je bilo samo nekoliko stotina dolara, ali je Ben bio sumnjičav jer mu se činilo da je u njemu mnogo više novca. Pružio sam mu dvadeset dolara, ne skidajući pogleda s njega.

— Već sam ti rekao da imam oko osam stotina dolara. To je sve što imam. Nije to novac iz banke.

Ben uzme dvadeset dolara i nasmiješi se:

— Ovo je više nego što sam očekivao.

Gledao sam dok je ulazio u hotel, a onda podoh prema salunu. Nekoliko konja bilo je vezano ispred ulaza. Privezao sam svoga i pažljivije pogledao trećeg po redu. Bio je to moj dugonogi Turkey. Nije ga bilo teško prepoznati. Isticao se između ostalih, umornih i oronulih konja. Bili su takvi jer su ih tjerali sve dok iz njih ne bi iscrpli i posljednji djelić snage. Pretpostavljao sam da je baš zbog njihovih vlasnika grad bio tako tih. To su zacijelo bili neradnici i pijanice. Mogli bi napraviti pravi pakao u Coolidgeu, jer u tako malom gradu nije bilo še-

rifa. Zbog toga se većina ljudi zatvarala u svoje kuće, čekajući da banditi odu iz grada.

Izvadio sam revolver, provjerio ga, a onda ga vratio u korice. Nisam mislio da ću unutra naći Spoola, ali bih vrlo lako mogao imati neprilika. Tko god sad jaše Turkeyja, sigurno ga neće pustiti tako lako, naročito ako kažem da sam ja pravi vlasnik tog konja.

Osjetio sam da će biti gužve, čim sam ušao u salun. Četvoriца su bila naslonjena na šank, a dvojica su sjedila za stolom na kojem je bila boca. Kad sam ušao kroz pomična vrata, svi su se okrenuli prema meni. Jedini me barmen nije gledao sumnjičavo i neprijateljski. Umjesto toga bio je preplašen i zabrinut. Došao sam do šanka i izvadio novčanicu.

— Viski — rekoh barmenu.

On mi pruži čašu. Tada progovori čovjek pokraj mene:

— Čini se da si ovdje novajlija. Većina ljudi u ovom prokletom gradu ne usuđuje se ući ovamo. Valjda misle da će nam morati platiti piće.

Njegovi drugovi se grohotom nasmiju. Ni jedan od njih nije bio siguran na nogama. Držali su se za šank kao da će pasti ako se odmaknu od njega. Ispio sam čašu i dao znak barmenu da mi još natoči. Onaj do mene ponovo progovori:

— Nimalo nisi drugačiji od ostalih u gradu. Piješ sam. Ne poštuješ ostale oko sebe...

Čekao je odgovor. Ostali su nas napeto promatrali. Glas mu je bio prijeteći. Nisam obratio pažnju na njega i to ga je iznenadilo.

– Dajte im piće – rekoah barmenu.

Barmen natoči čaše. Jedan od njih se zahihće. Čovjek koji mi se prvi obratio nasmiješi se i ceremonijalno nakloni. Isprazni čašu i vrati je barmenu:

– Napuni je. Valjda ima još novca da plati i ovu rundu.

Ostali se opet nasmiju. Barmen me upitno pogleda i ja kimnem u znak odobravanja. On ponovo napuni čašu brbljivcu a ostali se okrenu svom piću. Mislili su da će se dobro zabaviti, ali sam predstavu prekinuo na vrijeme. Okrenuo sam se i krenuo prema vratima.

– Čiji je onaj dugonogi konj? – zapitah.

Moje pitanje ih je iznenadilo. Uznemirili su se. Odgovori jedan od onih koji su sjedili za stolom:

– To je moj konj.

Pogledao sam ga. Oči su mu bile zakrvavljene, ali je bio trijezan.

– Imaš li ugovor o vlasništvu?

Usta mu se razvuku u zloban osmijeh:

– Već sam rekao da je moj.

– Dobio ga je od jednog putnika koji je bio dovoljno glup da se kladi s Monteom – izlance jedan od onih za barom.

Ostali ponovno prasnu u smijeh. Monte je ostao ozbiljan.

– Ne vidim zašto bi se to tebe ticalo.

– Želim ga kupiti. Platit ću koliko je iznosila oklada i još pedeset dolara više.

Svi utihnu. Čovjek koji je sjedio do Montea lukavo me pogleda. Izgledao je kao čovjek koji skriva svoj novac u čizmi. Namjerno je gurnuo Montea.

Činilo se da su te skitnice namirisale moj novac. Zacijelo je njihov bio pri kraju pa su sada htjeli iskoristiti priliku. Monte se lagano odmakne od stola i nasloni na naslon stolice. Iz tog položaja je lako mogao izvući revolver.

– Zašto ne pokušaš dobiti tog konja na isti način na koji ga je onaj izgubio? Možda ćeš ti biti sretnije ruke. Ja i još neki volimo kartanje – reče Monte.

Oči su mu se suzile promatrajući me. Nije bio pijan kao ostali i znao je da se ne šalim, ali ipak nisam očekivao da se želi kartati za konja. Vjerojatno ni Spool nije izgubio konja na kartama.

– Što igraš? – rekoah polako.

Monte se nagne naprijed kao da je već dobio igru.

– Sve. Onaj koji dijeli bira, a ulog je neograničen. Jedino što Hank i ja želimo jest da nema presijecanja karata. Ako nema povjerenja jedan u drugoga, onda se ne može uživati u igri.

Pogledao sam čovjeka koji se zvao Hank. Gledao je Montea kao da gleda boga.

– Tko će igrati? – upitao sam.

– Ja i Hank. Ne želim da bude presijecanja karata. Naravno, i ti ćeš igrati, a mogu i svi oni koji imaju novca. Ako želiš tog konja, moraš me najprije operušati. Ne želim ga prodati ni izgubiti nikako drukčije nego ako me pobijediš u kartanju.

Ponio sam piće do stola. Nekada sam prilično kartao. Znao sam na koje trikove moram paziti. Zbunjivalo me što je Spool izgubio konja kartajući. Mogao ga je prodati bez teškoća. Zašto

je gubio vrijeme kartajući s nekim Monteom? Pridruže nam se dvojica koja su stajala za šankom. Onaj brbljavac je sjeo do mene i stavio bocu kraj moje čaše. — Ovo je za tebe. Mogu li malo popiti?

— Samo uzmi — rekoh. Bolje da je pijan nego trijezan.

Svi se nasmiju misleći da su me malo zastrašili načinom na koji su me dočekali kad sam ušao u salun. Čak se i Monte nasmiješio. Mislili su da ću biti lak plijen. Petorica smo sudjelovali u igri. Nakon nekoliko partija počeli su varati, a ja sam se pravio da to ne primjećujem jer bih bio mrtav kad bih im bilo što prigovorio. Barmen je bio toliko uplašen da bi kasnije potvrdio njihove priče o tome kako sam ubijen.

Karte su išle naokolo. Stalno sam gubio, ali nikad velike iznose. Kao da ni Monte nije želio da me odmah operuša, nego je uživao u igri. Polako je praznio moj novčanik, a ja sam sve češće pogledavao prema vratima. Trebao mi je Ben da bih ostvario ono što sam naumio. Nadao sam se da ga topla kupka nije uspavala. Odahnuo sam, kad se pojavio. Kratko sam ga pogledao i neprimjetno mu dao znak glavom da se ne miješa. Razumio me je i prošao kraj našeg stola kao da me ne poznaje. Svi su ga pogledali, kad je ušao jer je vrlo lijepo izgledao ošišan, počesljan, u čistom odijelu i ulaštenim čizmama. Nosio je pušku kao čovjek iz planine koji se upravo vratio iz lova. U nekoj drugoj prilici sigurno bi i njega počeli izazivati, ali sad im nije bio zanimljiv jer sam tu bio. Promatrali su Bena dok je

prilazio šanku i naručivao piće, držeći i dalje pušku uza se, a onda su se ponovo okrenuli našem stolu.

Sad je došao moj trenutak. Više nisam mogao dopustiti da i dalje gubim. Monte bi svakog trenutka mogla dosaditi ovakva igra i mogao bi staviti veliki ulog, a onda bih ja morao ispasti iz igre. Kad su ponovo podijeljene karte, izvadio sam svoje zelembaće.

— Pet stotina dolara — rekoh.

Izgledalo je kao da sam opalio iz topa. Sve je išlo po planu. Četvorica su odmah ispala iz igre. Razočarano su se pogledavali. Jedino je Monte imao dovoljno novca da nastavi igru. Hank skoči kao oparen:

— Do sada smo igrali na male uloge, pošteno, a ti si sad sve pokvario.

— Tako smo se bili dogovorili — rekoh. — Nema presijecanja karata, nego bira onaj koji dijeli karte. Nije bilo ograničenog uloga.

Igrači su pogledali Monte. Čekali su njegov odgovor. On me sumnjičavo promatrao, iznenađen mojim velikim ulogom.

— Najbolje da što prije završimo — rekao sam.

Neki od promatrača zahihoću. Mislili su da sam preplašen da nastavim takvu igru i velik ulog su smatrali normalnim.

— Želiš li da moj ulog bude konj? — zapita Monte.

— Tako smo se bili dogovorili.

Gledao me, očekujući moj slijedeći potez. Znao je da za to moramo igrati samo nas dvojica.

– Ja dijelim – reče ističući svaku riječ.

Bilo mi je jasno što namjera-
va, a i ostali su shvatili. Ako do-
bijem, on će udvostručiti ulog i
varat će. Ako mu prigovorim,
jedan od prisutnih odgovorit će
pucnjem.

Hank otkopča kaput kako bi
mu revolver bio pri ruci. Igrač
s moje desne strane učini isto.
Podignuo sam karte. Ovo će biti
prvi put da varam na kartama,
a znao sam mnogo trikova. Uči-
nit ću to kada ja budem po-
sljednji put dijelio karte. Tada
moram dobiti Turkeyja, jer sam
gubio sve više novca. Trebat će
mi Benova pomoć, a on nije
imao pojma što je posrijedi.
Ipak, posve sam ovisio o tome
kako će se on snaći.

Monte je gledao pet stotina
dolara što sam ih položio na
stol:

– U redu. Ja ulazem konja.

– Zove se Turkey – rekoh.

Monte ne odgovori odmah.
Prepredeno me gledao, a onda
polako reče:

– To je istina. I onaj putnik
je rekao da se tako zove. A nje-
govo ime je bilo James Moon.
Bar je tako rekao.

Sad sam bio siguran da je sve
ovo namjestio Spool. Prozvao se
James Moon. Namjerno je izgu-
bio konja, ne gubeći mnogo vre-
mena. Monte je rekao da bih
se ja mogao pojaviti i da mu
ostavlja konja, ali da zauzvrat
Monte mora mene ubiti. Spool
je bio toliko lukav da se pobri-
nuo i za slučaj ako se pojavim
ovdje.

– Dijeli karte. Ja ću sljedeći
put – reče Monte.

Svi su uprli oči u nas. Bio je
to velik ulog. Iako su bili sigur-

ni da ću izgubiti, napeto su pro-
matrali igru. Još nisam poku-
šao varati, jer su pažljivo gleda-
li dok sam dijelio karte. Nitko
nije rekao niti riječi kad sam
podigao najgornju kartu:

– Šestica trefa – rečem, a
onda podijelim sebi karte: – As
karo.

Jedan od gledatelja zazviždi.
Hank je pogledavao čas mene,
čas Montea, a ruka mu se mo-
tala oko revolvera. Ja otvorim
sljedeću Monteovu kartu: kra-
lja srca. Moja je bila desetka
trefa.

Ponovo okrenem Monteovu
kartu:

– Kralj karo.

Monte se nasmiješi, a ja po-
dignem svoju kartu:

– Četvorka pika.

Otvorim Monteovu četvrtu
kartu:

– Kralj trefa.

Ostali su odahnuli, vidjevši is-
pred Montea poredana tri kra-
lja. Okrenem svoju kartu:

– As srca.

Monte se namrštio, vidjevši
moja dva asa, ali se brzo razve-
drio pogledavši svoja tri kralja.
Podigao sam njegovu posljed-
nju kartu:

– Dečko karo.

Postojao je jedan jedini način
kako pobijediti Montea. Nitko
nije očekivao trećeg asa. Uzeo
sam svoju posljednju kartu, ali
je nisam pokazao. Držao sam je
vršcima pstiju i okrenuo se pre-
ma šanku:

– Ben, dobio sam asa pika,
ali želim biti siguran da je ovi
ljudi prepoznaju. Napravi ru-
pu kroz sredinu, Ben.

Podigao sam kartu tako da
bude iznad glava i okrenuo je
prema Benu. Ben je brzo shva-

tio. Podigne pušku i opali u trenutku kad je prislonio kundak na rame. Prasak je bio zaglušujuć. U sredini karte nastane velika rupa. Prije nego su se ljudi snašli, položio sam svoju posljednju kartu na stol. Bio je to as pika s velikom rupom u sredini. Pobijedio sam Monte.

Ben je znao što treba uraditi. Stajao je naslonjen na šank. Pušku je držao kao da više ne namjerava pucati, ali je cijev bila okrenuta prema ljudima koji su sjedili oko stola. Hank se više nije igrao prstima oko svog revolvera nego stavi ruke na stol. Nije ispuštao iz vida Bena koji je i dalje stajao za šankom i netremice promatrao naš stol. Skitnice najprije pogledaju poredane karte na stolu, a onda se s poštovanjem okrenu Benu. Monteova usta se stisnu. Olovnosive oči bile su namrštene. Ruke su mu bile nemirne, ali se nisu mašile pištolja.

Odgurnuo sam svoju stolicu malo unatrag. Štropot je odzvonio u mrtvačkoj tišini što je vladala salunom. Ustao sam i vratio petsto dolara u novčanik. Na stolu ispred mene ostala je hrpica novca. Ostavio sam novčanicu od pet dolara, a ostatak strpao u novčanik.

— Momci, kupit ću vam bocu pića, premda ste mi operušali sto dolara, a i niste igrali baš pošteno, no neću se svađati zbog toga.

Monte se napokon oporavio od šoka:

— Zar nećeš više igrati?

— Ne, Monte. — Okrenem se prema Benu: — Mog druga i mene čeka dug put. On je izvanredan lovac. — Pogledao sam rupu na karti: — Ova rupa

se lako mogla naći u nečijoj glavi.

Ben krene prema meni, a onda zajedno krenemo prema izlazu.

— Kane... — zazvao me Monte. On nije mogao znati moje ime. Sigurno mu ga je Spool spomenuo. Pogledam prema kockaru. — Mogli bismo se ponovo sresti na nekom drugom mjestu — reče on.

Nasmiješio sam mu se:

— Hvala na upozorenju!

Prošli smo kroz pomična vrata. Nisam očekivao da će se itko usuditi pucati. Ostavio sam im sto dolara i bocu pića. To je bilo više nego su imali prije mog dolaska. Samo bi Monte mogao biti opasan, ali sad neće ništa pokušati. On voli igrati vlastitu igru. Odvezao sam konja. Zarzao je i pružio prema meni njušku. Bio je sretan što sam opet tu, kao što sam se i ja veselio što ga opet mogu jahati. Odjahali smo niz prašnu ulicu.

— Hoćeš li mi objasniti što se tamo događalo? — zapita Ben.

Objasnio sam što sam bolje mogao sumnju o dogovoru između Spoola i Monte.

Otišli smo u konjušnicu. Konjušar je bio prepredeni trgovac konjima. Dao mi je pristojnu naknadu za konja kojeg sam bio uzeo u našem skrovištu. Uzeh novac i on odvede konja u konjušnicu. Gledao je mog konja pomalo sa zavišću:

— Ovo je krasan konj. Nikako mi nije jasno kako je pao u ruke onom bezveznjaku Monte. Je li sada tvoj?

Ja mu potvrdim:

— Dobio sam ga na kocki.

— Dobro pazi — reče konjušar odmahnuvši glavom. —

Monte ne voli gubiti, a revolverom spretno barata, kao i kartama. Jedva čekam kad će se on i ta njegova raspojasama banda neradnika izgubiti odavde. Coolidge ih ne treba!

U konjušnici sam opazio preplašenog i iscrpljenog konja.

— Čini se da si kupio konja od jednog od onih bandita u salunu.

Konjušar se počeo po glavi.

— Još mi to nije jasno. Kupio sam ga od putnika koji je više nalikovao na direktora banke nego na lutalicu. Imao je njegovane ruke, a prepreden pogled. Prodao mi je konja i ukrcao se u putnička kola.

Nasmiješio sam se. Prodao je Monteova konja kako ne bih mogao ići za njegovim tragom ako se uspijem izvući iz Monteovih šaka.

— Kamo su krenula ta kola?

— U Garden City, ali će prenoćiti u Kendallu. Njegova konja sam kupio prije tri-četiri dana.

Napustili smo konjušnicu i krenuli u hotel. Okupao sam se i naručio dobru večeru, ali te noći nismo uživali u toplim i čistim krevetima. Kola putuju samo danju. Ako želimo stići Spoola, morat ćemo jahati cijele dane i dobar dio noći. Prenoćit ćemo negdje na otvorenom. Ben nije mario. Pustio je da ga ja vodim. Pokušao sam se poistovjetiti sa Spoolom i razmišljati na njegov način. Spool će opet pokušati zamesti svoj trag. Monte je bio prva stupica. Spool će to raditi sve dok ne bude posve siguran da mu nitko ne može biti na tragu. Ja ga želim uhvatiti upravo tada. Sa sobom je nosio tisuće dolara, a

osim toga, morat će mi platiti što me je dvaput pokušao ubiti. Morat ću biti oprezan jer čovjek koji sjedi na velikoj hrpi novca može unajmiti profesionalnog ubojicu koji će srediti sve one koji mu budu smetali.

VI

U Coolidgeu smo na brzinu kupili nešto hrane i odjeće. Željeli smo krenuti prije nego padne mrak, jer onda ne bi mogli slijediti trag oni iz saluna ako odluče krenuti za nama. Ulogorili smo se kad smo bili prilično daleko od grada. Brzotokotvor otvorilo nam je tek, premda smo u Coolidgeu dobro večerali. Nismo očekivali da će sada za nama krenuti oni iz saluna i to na iscrpljenim konjima, pa smo s veseljem zapaliti vatru. Ponijeli smo meso koje se putem stvrdnulo. Sve smo morali pojesti jer sutra ne bi valjalo.

Nakon večere zapalili smo cigare, zavalili se i pogledali u zvjezdano nebo iznad nas.

— Kane, kako si počeo živjeti ovakvim životom?

— Jednom sam skrenuo s pravog puta i više nije bilo povratka.

Ben se nasmije.

— Dobro si učinio. Imaš više u svom novčaniku, nego sam ja ikad imao dosad.

— Ali vidio si kako se sve to može lako izgubiti, pa i život. Nisam izabrao dobar put, Ben. Na to su me prisilila teška vremena.

— Teška vremena?

— Kad je čovjek gladan, spreman je svašta učiniti.

— Nikad nisam bio jako gladan.

– U kojem dijelu Kentuckyja si rođen, Ben?

– U Alphi, malom naselju u Chumberlandsu. Moj tata je farmer i još se bavi tim poslom. Živimo blizu planina Poplar. Lijep je to kraj.

– Zašto si sve to napustio?

– Izgubio sam djevojku. Da sam ostao, bio bih ubio čovjeka za kojeg se udala. Sad me više nije briga. Imaš li djevojku, Kane? Ili možda ženu?

– Imam djevojku u New Orleansu. Čeka me. Oženit ću se njome kad se vratim...

Mislio sam na Nicole Lautrec. Nisam bio siguran da li me još čeka. Još joj nisam napisao pismo i objasnio zašto kasnim.

– Još nikad nisam ubio čovjeka, ali bio bih to uradio u salunu da se netko suprotstavio – reče Ben.

– Nije lijepo ubijati, Ben.

On se omota u pokrivač.

– Kad si prvi put ubio čovjeka, Kane?

Mislio sam na vrijeme kad sam bio Benovih godina. Ubio sam čovjeka po imenu Durst koji me je satjerao u kut misleći da ima posla s balavcem. Ubio sam ga u poštenoj borbi.

– Bilo je to vrlo davno. Više se i ne sjećam – rekoh. – Ne valja ubijati, Ben.

– Imaš pravo. Vratit ću se u Alphu. Sad drukčije mislim o ubijanju – on se nasmije. – Kad sam odlazio, mislio sam da ću se vratiti s hrpom novca, možda s pedeset tisuća dolara. Svima bih ih pokazao, posebno onoj djevojci. Glupo, zar ne?

– Stvarno glupo, ali moraš priznati da si postao zreliji.

Ben me pogleda.

– Ponekad razgovaraš kao da si školovan.

– Prije dosta godina išao sam u školu na Istoku. Mnogo sam naučio, ali i prilično zaboravio.

– Vjerojatno si mnogo toga naučio.

– Prilično – rekoh – ali sam sve upropastio. Trebao bi se školovati, Ben. Ako uhvatimo Spoola i domognemo se novca, pametno ga upotrijebi. Podi na fakultet. Nemoj učiniti grešku kao ja.

– Misliš li da bih uspio?

– Siguran sam. Ovo je velika zemlja. Gradit će se ceste, željezničke pruge, velike zgrade. Obrazovan čovjek može mnogo učiniti i uspjeti.

– A što ćeš ti?

– Ja? – mislio sam na sve ove izgubljene godine. – Ja sam drukčiji.

– Kane...

Nisam više želio odgovarati na njegova pitanja. Uznemirivala su me.

– Ben, najbolje da pođemo spavati. Čeka nas dug i naporan put.

– Imaš pravo. Laku noć, Kane.

– Laku noć.

nisam želio biti vlasnik željeznice ili nečeg sličnog. Sve što sam želio bio je mali ranč i Nicole.

* * *

Kendall je bio velik kao Coolidge, ali je imao veći hotel kako bi mogao primiti sve putnike koji tu žele prenoćiti. Nitko se u putničkom uredu nije mogao sjetiti Spoola, a kočijaša kola kojima je Spool putovao nisam

mogao pronaći. Sad sam tek shvatio kako je teško opisati Spoolov izgled. Nije imao izražajno lice po kojemu bi ga ljudi mogli upamtiti. Bio je uočljiv, njegov bijeli šešir sa crvenom vrpcom. Posebno je pazio na taj šešir. U ovim je krajevima malo ljudi nosilo bijele šešire i to sa crvenom trakom. Ipak, nitko se nije mogao sjetiti čovjeka s takvim šeširom. Osim toga, promijenio je ime. Propitali smo se u konjušnici, ali bez uspjeha, pa smo napustili grad i krenuli prema Garden Cityju.

Ni u Garden Cityju nismo imali uspjeha. Bio je nešto veći od gradova kroz koje smo prošli. Ovdje je bilo mnogo više ljudi koji su se mogli sjetiti čovjeka u bijelom šeširu, ali i ako su znali nešto, sigurno ne bi rekli skitnici i momku s puškom. Napisao sam pismo Nicole, ali joj nisam mogao obećati kad će se vratiti. Dao sam pismo vozaču poštanske kočije i zamolio ga da ga proslijedi dalje.

Namjerno sam se prošetao po glavnoj ulici Garden Cityja. Ako je Spool odlučio unajmiti još jednog čovjeka sličnog Monteu, prepoznat će me po konju. Spool zacijelo želi biti siguran. Primijetio sam kako s divljenjem promatraju Turkeyja, ali nitko mi se nije učinio sumnjivim. Posumnjao sam da je Spool krenuo u posve drugom pravcu. Možda je skrenuo s glavne ceste i krenuo prema manjim mjestima, daleko od Arkansasa. Ipak, nisam namjeravao odustati od puta kojim sam krenuo. Poznavajući Spoola, pretpostavljao sam da će krenuti prema gradovima gdje će se moći dobro zabaviti.

Raspitali smo se kod konjšara. Bio je to čovjek oštra oka i rijetko bi mu što promaklo. On bi se mogao prisjetiti Spoola, ali ga nije vidio. To me je ponovo navelo na pomisao da je Spool ipak krenuo kroz mala mjesta. Ako namjerava napustiti putnička kola, trebat će mu konj, jer se putnička kola kreću samo glavnim cestama.

Nismo odmah krenuli dalje. Odavde kočija kreće za Kinsley, a prenoći u Dodge Cityju, ali vozi samo dvaput tjedno. Prema redu vožnje, Spool će izgubiti cijeli dan čekajući sljedeća kola. Približit ćemo mu se, ako bude mo jahal i cijeli dan bez zaustavljanja. Po svoj prilici Spool će postati neoprezan, jer na cijelom dugom putu od Two Capsa nije imao teškoća. Kad bude morao prenoćiti u Dodge Cityju, sigurno će ostaviti neki trag koji ćemo otkriti. Na brzinu smo nešto pojeli i krenuli prema Dodge Cityju. Stigli smo prije mraka.

Dodge City je bio mnogo ljepši i uredniji od gradova kroz koje smo prošli. Ulice su bile polijevane vodom da se ne diže prašina, a uz rubove kuća postavljeni su drveni pločnici. Na zidovima su bili plakati što su oglašavali da u mjesnom kazalištu gostuje putujuća trupa s komadom »Romeo i Julija«. To je bio dobar znak. Dodge City nije zanimao samo trgovce i rančere. Iz dva saluna čuli su se veseli glasovi. Nekolicina mrkih revolveraša stajala je naslonjena na vratima prodavaonice. Neki su mi se učinili poznatima. Možda smo se već negdje sreli.

Putem sam sreo šerifa. Bar je

tako izgledao, jer je na prsima nosio zvijezdu. Šerifi su se brzo izmjenjivali u Dodge Cityju, jer je ovaj grad bio poznat po ubojstvima ljudi koji su zaduženi za red i mir. Ovom gradu je trebao čovjek koji bi bio sposoban držati na uzdi sve one koji prave nered i koji bi bio vrlo brz u rukovanju revolverom. Još nisam čuo da je ijedan šerif tog grada uspio u tome.

Čim sam opazio šerifa, znao sam da je poput ljudi koji će vratiti značku čim bude morao iskazati hrabrost. U međuvremenu je zarađivao nešto dolara, ubirući ih od pijanih kauboja koji su stvarali nered. Bio je to čovjek lisičjeg lica i prilično nizak. Vidjelo se da uživa nositi značku, pušku i sve povlastice koje ima čovjek njegova položaja. Nije se ustručavao ubiti nekoga ako to i nije u granicama zakona, ako mu to narede oni koji vladaju gradom. Ne bih ga bio opazio da me nije uporno promatrao. Prekasno sam shvatio da promatra Turkeyja. Shvatio sam zašto ga zanima moj konj. Spool! Okrenuo sam se. Šerifov revolver je bio uperen u mene. Bio bi pucao da se tog trenutka nisam okrenuo.

– Stoj! – vikne on.

Njegov revolver nije opalio, premda bih se mogao zakleti da je to namjeravao.

Nisam skidao pogled s njega. Nije htio pucati u čovjeka koji je isto tako mogao otvoriti vatru. Približi mi se nekoliko koraka. Pogleda Bena, a onda se ponovo okrene meni. Nije me mogao tek tako ubiti jer je bilo mnogo promatrača.

– Što želite? – zapitah.

– Je li to tvoj konj?

– Da, moj je.

– Zoveš li se Kane Richards?
Oklijevao sam i konačno rekao:

– Da.

Ovo je Spool namjestio. Znači da je još oprezan. Podmetnuo mi je novog Montea u slučaju da se s Turkeyjem izvučem iz Coolidgea. Ja sam bio onaj koji je postao neoprezan. Ovaj šerif lisičjeg lica bi me bio ubio da se nisam odmah okrenuo. To bi opravdala njegova šerifska značka i priča kojom mu je Spool napunio glavu. Sad je bio uznemiren što je propustio priliku da me ubije.

– Što želite od mene? – zapitao sam.

– Traže te zbog ubojstva, Kane. Dobio sam tjeralicu. Ubio si ženu! – govorio je glasno da ga svi mogu čuti.

Čuo se žamor prisutnih. Ubili ženu bila je najteža vrst ubojstva. Šerif je igrao na tu kartu.

– A ono što si učinio prije toga gore je nego samo ubojstvo!

Sad su me svi neprijateljski gledali. Jedan istupi iz gomile:

– Želiš li pomoć, Creeder?

Šerif se nadme od zadovoljstva. Nije bilo teško vidjeti koliko uživa u tome.

– Mogu i sam. Zatvorit ću ga. Sudit će mu se po zakonu. Moje je pravo da te ubijem ako pokušas pobjeći!

– Ako je učinio to što kažeš, ne treba mu se suditi – začulo se iz gomile. – Pokaži nam tjeralicu i sami ćemo ga objesiti!

Šerif se samo nasmiješio. Čak su i ovi iz gomile tražili tjeralicu kao dokaz da me smiju objesiti. A ja sam bio siguran da šerif nema tjeralice. Spool je svo-

ju priču potkrijepio popriličnom svotom novca.

– Neće biti vješanja bez suda

– reče Creeder i pogleda Bena:

– Jesi li ti s njim?

– Da. Kane nije ubio ženu kao što ti kažeš.

Šerif nešto progunda. Nije očekivao da će mu se suprotstaviti nekakav balavac. Spool mu nije ništa rekao o njemu.

– Još si mlad, momče, i lako te je prevariti. Morao bi biti oprezniji i paziti s kim se družiš.

– Ja sam oprezan – odgovori Ben – i znam da ste se zabunili.

– Ne petljaj se u zakon, dječace. Mogao bih te strpati u zatvor zajedno s ovim ovdje.

– A zašto nećete?

– Sad se čisti odavde. Dosta mi je što se moram pobrinuti o ovom ovdje i ne želim hraniti još jednog. – Šerif se okrene prema meni: – Baci revolver, Kane!

Pogledao sam ljude koji su se gurali oko nas. Nije bilo nikoga tko ne bi pucao u mene, ako otvorim vatru na šerifa. Polako sam izvukao revolver i pružio ga Creederu.

– Sada siđi i kreni ispred mene. Idemo u zatvor. Ja ću ti povesti konja.

Skočio sam s konja i šerif zgrabi uzde:

– Hodaj ravno i ne okreći se!

Uhvatio sam Benov pogled. Slegnuo je ramenima. I on je znao da se sada ne može ništa učiniti, premda me neće ostaviti na cjedilu. Putem je nekoliko ljudi zastalo da vidi koga to vodi šerif, ali to je bilo toliko uobičajeno u Dodge Cityju da nikoga nije osobito zanimalo.

Došli smo do drvene zgrade

na kojoj je stajao natpis »šerif«. Nadstrešnica ispred zgrade bila je malo uzdignuta tako da je pravila stepenicu.

– Stani – zapovjedi Creeder.

Dok je privezivao konja lakom je promatrao Turkeyja. Shvatio sam da mu je Spool obećao i konja. Creeder mi dade znak revolverom da uđem:

– Gurni vrata, Richards. Nikad ih ne zaključavam.

Ušli smo u veliku prostoriju koja je na polovici bila pregrađena željeznim šipkama iza kojih su bile ćelije. Bile su samo dvije i vrata su im bila otvorena. Čekao sam dok je iza mojih leđa Creeder zaključavao ulazna vrata.

– Uđi u ćeliju – reče on.

Gurne me revolverom i ja uđoh. Za mnom se zalupe teška vrata. Uhvatio sam se rukama za šipke, a Creeder naglo podigne revolver kao da ću ga napasti kroz zatvorena vrata.

– Nemaš nikakvu tjeralicu, Creeder. Nitko neće povjerovati u tvoju priču.

Creeder se nasmiješi i sjedne za širok stol u drugom uglu sobe. Moj revolver je stavio na stol ispred sebe.

– Imam tjeralicu. Stigla je iz Wichite neki dan.

– Ali se ne odnosi na mene!

Creeder ne odgovori, nego izvadi tjeralicu iz gomile papira na stolu. Mogao sam pročitati »Traži se ... Nagrada pedeset tisuća dolara« ispod slike čovjeka koji se tražio. Creeder raširi tjeralicu po stolu, izvadi škare, malu kutiju i mastilo. On ponovo pročita što piše na tjeratici i pogleda me pokazavši bočicu što je upravo izvadio iz ladice:

– Ova tekućina briše tintu.

Šerif koji je tu bio prije mene volio je mijenjati detalje na raznim dokumentima. Ostavio je ovo prije nego su ga zatvorili zbog prijevare.

Pažljivo je prepravljao plakat. Kad je završio, podigao ga je kako bih mogao vidjeti što je uradio. Uspio je izbrisati pravo ime ubojice.

— Sad još moram ispisati tvoje ime — Kane Richards. Nadam se da znaš tko mi je rekao tvoje ime: čovjek s bijelim šeširrom iz poštanske kočije. Nije mi rekao svoje ime, ali mi je zato dao petsto dolara i pravo na tvog konja kad nestaneš. Sve što sam trebao uraditi bilo je da pazim da li će se pojaviti konj kakva mi je on opisao i da budem siguran da je njegov jahač Kane Richards. To je vrlo mudro izveo. Čini se da ste se negdje zakačili, ali se nije potrudio da mi objasni kako i zašto. Ipak, sve je prošlo onako kako je on planirao. Osim što te nisam odmah uspio ubiti. Obećao mi je još petsto dolara ako mu dokažem da sam ubio vlasnika onog konja vani. Dat će mi ih kad ponovo prođe kroz Dodge City. Našao je pravog čovjeka za taj posao.

Creeder ponovo prione poslu. Bojio je slova izrezbarena od drva i pažljivo pravio otiske na papiru.

Ogledao sam se po ćeliji. Imala je mali uski prozorčić ali je bio dosta visoko. Sjetio sam se Bena. On neće gubiti vrijeme, ako pronade bilo kakav način da me izvuče odavde.

Creeder je ispisao moje ime na tjeratici i pokazao mi je.

— Opis ne odgovara meni — rekoh.

— Prilično je sličan. Da sam ga prepravio čim sam vidio da si ušao u grad, mogao sam ga pokazati gomili i sad bi visio.

— Ipak ti neće uspjeti, šerife. Taj čovjek na tjeratici mi ne sliči. Dovoljan će biti jedan pogled pa da svi shvate da to nisam ja.

Creeder se podmuklo nasmiје:

— Neće biti linča, Cane. Nitko ti neće vidjeti lice. On krene prema zidu na kojem su visile puške i odabere jednu, a onda provjeri je li puna.

— Jesi li ikad vidio lice čovjeka koje je pogodoeno metkom iz puške za bizone?

Nisam odgovorio. Creeder se igrao puškom i uživao.

— Sad ću otvoriti vrata tvoje ćelije i ti ćeš krenuti prema izlaznim vratima. Kad dođu i vide te kako ležiš kraj vrata, nitko se neće sjetiti da ti uspoređuje lice s onim na tjeratici.

VII

Creeder uzme ključ i krene prema ćeliji. Puška je bila uperena u moja prsa.

— Natrag! — naredi on.

Počeo sam uzmicati.

— Sjedni na klupu!

Sjeo sam. Creeder nervoznom kretnjom otvori vrata ćelije. Očajnički sam se okrenuo tražeći spas. Nije bilo ničeg što bih mogao zgrabiti osim prazne zdjele za jelo. Creeder krene natraške prema pisaćem stolu. Stao je. Naslonio se laktovima na stol. Puščana cijev bila je uperena u mene.

— U redu, Richards, sad polako izidi. Nemoj napraviti nikakav pogrešan pokret, nego kreni prema vratima.

Pošao sam prema vratima. Mislio sam na Bena koji je zacijelo čekao vani u želji da mi pomogne, ali nije znao kako. Kad sam izašao iz ćelija, noga mi zapne za poslužavnik s prljavim tanjurom i šalicom kave, ali se nisam usudio pogledati dolje. Bilo kakav, pa i slučajan pogled, mogao bi me stajati života.

Creeder je bio vrlo uzrujan. Imao je prestrašeno lice isto onako kao kad sam ga prvi put ugledao. Nije volio gledati u lice čovjeku kojega namjerava ubiti, premda je bio u prednosti. Licem mu prijeđe lukav osmijeh, kao da se upravo sjetio koliko je blizu svom cilju. Još malo i imat će lijepa konja i drugu polovinu obećana novca.

— Podi prema izlazu!

Poslužavnik mi je bio jedina prilika. Uspio sam ga zahvatiti vrškom čizme i naglo odgurnuti. Nisam čekao da se Creeder snađe od iznenađenja, nego sam se u isti tren bacio na pod, ali ne prema Creederu kako je on to očekivao, nego u šuplinu ispod stola. U istom djeliću sekunde zazujao mi je metak kraj uha. Nisam se zaustavio, nego se naglo ispružio i zgrabio Creedera za noge. Pao je, ali nije ispustio pušku, nego okrenuo cijev u namjeri da ponovo opali. Odgurnuo sam pušku u stranu istog trenutka kad je ponovo opalila. Uhvatio sam je za cijev i uspio istrgnuti iz Creederovih ruku, ali mi je odmah zatim ispala. Creeder udari o zid, spotakne se, ali se uspije održati na nogama i posegnuti za revolverom. Skočio sam prema stolu i pokušao dohvatiti svoj revolver. U djeliću sekunde sam skočio,

dohvatio revolver i uperio ga u Creedera upravo u trenutku kad je i on izvukao revolver. Pogodio sam ga u lijevo oko.

Posljednji put sam pogledao leš na podu. Nikad neću zaboraviti ime Creeder i nikad mi neće biti žao što sam ga ubio.

Pojurio sam prema vratima i otključao ih. Veni su se čuli povici radoznalaca, jer su se pucnjevi velike puške nadaleko čuli. Turkey je bio nemiran, a Ben je stajao kraj svog konja na drugoj strani ulice. Čekao je, ne znajući što bi mogao poduzeti da mi pomogne. Ne gubeći vrijeme, skočio sam na svog konja, a Ben, iznenađen što me je ugledao živa i zdrava, odmah uzjaše i pojuri za mnom.

— Što se dogodilo? — vikne, ali mu nisam imao vremena odgovoriti.

Ljudi će odmah otkriti da je Creeder mrtav i da sam pobjegao. Vidjet će tjeralicu koju je Creeder prepravio! Trebao sam je ponijeti sa sobom prije nego sam izašao.

— Tjeraj konja što brže možeš, Ben! Još minutu i bit će nam za petama!

Prašnom cestom skrenemo iz grada. Nadao sam se da ljudi u gradu neće odmah uspjeti organizirati potjeru i da ćemo uspjeti zamesti trag, ali moja nada ubrzo splasne kad sam iza nas začuo pucnjeve. Već smo bili prilično daleko, ali je pucnjeve mogao čuti netko tko je jahao ispred nas, a to je bilo dovoljno da širom otvori oči i uši. Turkeyja nisam previše tjerao, jer sam nastojao održati korak s Benom koji je imao sporijeg konja.

Kad smo malo odmakli od

Dodgea, skrenuo sam sa ceste i krenuo preko ravnog zemljišta prema uzvisini. Ako se uspijemo sakriti, potjeri će trebati malo više vremena da otkrije gdje smo skrenuli sa ceste, jer će najprije nastaviti prema istoku. Ben je shvatio što namjeravam. Podbo je konja. Već smo se bili prilično približili uzvisini. Okrenuo sam se i nisam vidio ni jednog jahača. Jahali smo dalje i opet sam se okrenuo. Sada sam na cesti vidio skupinu jahača. Opazili su nas. U trku su se raspršili i skrenuli sa staze. Kad smo stigli do sljedeće uzvisine, Benov konj je počeo sustajati. Okrenuo sam se. Šestorica jahača su nam se polako približavala. Još ih je bilo šest, a to je značilo da nisu nikoga ostavili na stazi da upozori ostale gdje su skrenuli.

— Ne možemo im pobjeći, Ben!

Čim smo se popeli na sljedeću uzvisinu, sjahali smo, sakrili konje iza grmlja, bacili se na zemlju i pogledali preko vrha uzvisine prema jahačima. Izvukao sam revolver, ali nisam pucao. Nisam nikoga mogao pogoditi običnim revolverom na tako velikoj udaljenosti. Ben bez riječi nanišani i opali. Čovjeku koji je jahao na čelu, odleti šešir. Ben ponovo nanišani i pogodi drugog u ruku kojom je upravo bio dohvatio oružje. Potjera zastane.

— Nisam želio nikoga ubiti. Valjda će im ovo biti dovoljno da odustanu od potjere — reče Ben, ponovo nanišani i opet odleti jedan šešir.

Sad su svi iz potjere ležali na zemlji. Jedino je čovjek ranjene ruke sjedio i otparanim ruka-

vom pokušavao povezati ranjenu ruku. Puzeći smo stigli do konja i uzjahali. Sjahali smo kod sljedeće uzvisine i ponovo je Ben puškom skinuo jedan šešir. Napokon su shvatili da imaju posla s majstorom u gađanju koji namjerno puca samo u njihove šešire. Nekolicina okrene konje, a samo je jedan ostao okrenut prema nama. Nešto je doviknuo ostalima, ali se oni nisu obazirali na to.

— Mislim da su napokon shvatili kako im je pametnije vratiti se u Dodge City — rekoh.

— Valjda nijedan od njih ne misli da je Creeder vrijedan života ovolikog broja ljudi.

— Jedan ipak nije odustao — reče Ben.

— Idemo. I on će odustati kad uvidi da je ostao sam.

Sad smo sporije jahali, ali kad sam se okrenuo, ugledao sam onoga kako jaše za nama. Ispred nas se sada rasprostirao neravniji teren kroz koji je proticao potok okružen šumarkom.

— Ben, uzjaši Turkeyja i požuri prema uzvisini s druge strane potoka. Ja ću se sakriti u šumarku. Kad zapucaš, prići ću mu otraga. Baš bih htio znati čime će nam objasniti svoju upornost i glupost. Pametan čovjek ne bi išao za tobom nakon što se uvjerio koliko si vješt u gađanju.

Ben uzjaše Turkeyja, a ja provedem njegova konja u šumarak. Uskoro se pojavi usamljeni jahač. Vidio sam ga iz profila. Bio je još dječak, zacijelo mlađi od Bena. Brzo je jahao, a onda se naglo zaustavio na obali potoka, nesigurno promatrajući drugu stranu. Kad je zagazio u potok, Ben opali i pogodi vodu

blizu jahačeva konja. Ipak, morao sam priznati da nije bio baš glup. Nije potegnuo revolver kad je Ben opalio. Znao je s kim ima posla.

Tiho sam izišao iz zaklona i primakao se jahaču s leđa. Još je nesigurno promatrao drugu obalu i mjesto odakle je opalila Benova puška.

– Baci revolver, momče!

Jahač se naglo okrene. Izgledao je više ljutit nego prestrašen. Bio sam siguran da ne mogu promašiti iz takve udaljenosti, a i on je to brzo shvatio i polako podigao ruke. U tom trenutku pojavi se i Ben, držeći pušku uperenu u dječaka.

– Prokleti ubojico! – vikne okrenuvši se prema meni.

Prišao sam mu i uzeo revolver iz opasača:

– A sad polako kreni prema drugoj obali.

On me poslušao. Valjda je mislio da je dovoljno što je pravda na njegovoj strani pa da ovako sam krene u potjeru. Činilo se da je bio razočaran kad je shvatio da pravda nije dovoljna.

– Nisam ubio ženu – rekoh mu. – Šerif je lagao.

Umjesto odgovora dječak izvuče iz džepa tjeralicu koju je našao na Creederovu stolu.

– Za tebe je bio prevelik zalogaj kada si odlučio da nas sam uloviš – rekoh.

– Uspio bih da ostali nisu odustali od potjere.

– Možda su ostali krenuli za nama više iz zabave nego da zadovolje pravdu. Da smo te namjeravali ubiti, sad bi sigurno bio mrtav, a i da si nas uspio svladati, ne bi imao nikakva dokaza da si ubio zločinca osim tog pišljivog plakata.

Dječak me je tek sada pažljivije pogledao, kao da tek sad shvaća ono što prije tvrdoglavo nije htio sam sebi priznati.

– Da sam ja stvarno ubojica te žene, i da je Ben htio da te ubije, onda tvoj život ne bi vrijedio ništa. A ti nama sigurno ne bi dao ovakvu priliku da si nas uspio uhvatiti.

– Ovo je dokaz da je šerif imao pravo – reče dječak lupajući dlanom po tjeratici.

– Pogledaj to lice na slici malo pažljivije, dječake – rekoh. – Jesam li to ja.

Dječak pogleda sliku na plakatu i polako odmahne glavom:

– Ne, nimalo ne sličiš na njega, ali šerif je rekao...

– Creeder je prepravio tjeraticu – prekinuh ga. – Ponesi je natrag u Dodge i provjeri je li ista kao ona koju ima šerif iz Wichite. Njegova adresa ti tu piše. Ne bih htio da me progone i ubiju zbog nečeg što nisam napravio, ako ponovo jednom dođem u Dodge City. Kad dokažeš da sam imao pravo, shvatit ćeš zašto sam ubio Creedera. Bila je to samoobrana.

Dječak me je pažljivo slušao, a onda smota tjeraticu i vrati je u džep:

– Provjerit ću. Čini mi se da je Creeder stvarno lagao...

– Ponekad nije dobro ubijati samo zato što misliš da imaš pravo – rekoh. – Ovaj put si gotovo stradao.

– Obojici sam zahvalan što sam ostao živ – reče dječak.

Ben tek sada progovori:

– Jesi li namjeravao tražiti pet tisuća dolara nagrade koliko je ispisano na tjeratici, kad se vratiš u Dodge?

– Da – dječak će bojažljivo.

Ben se nasmiješi. Obojica su još gotovo djeca. Bilo bi im pametnije da idu u ribolov umjesto u lov na ljude i novac. Ipak, Ben je bio mnogo iskusniji i pametniji od pjegava dječaka. Jednom sam i ja razmišljao o tome kako ću se vratiti kući s gomilom novca.

Vratio sam dječaku revolver i rekao:

— Bit će najbolje da se vratiš u Dodge, dječace. Objasni momcima koji su krenuli za nama u potjeru, i šerifu iz Wichite, što se dogodilo. To je sve što nam duguješ.

— Nastojat ću — činilo se da jedva čeka da krene. Bio je pomalo i posramljen. Kad se udaljio od potoka, okrenuo se i mahnulo nam, a onda odjahao prema Dodge Cityju.

Kad se izgubio iz vida, uzjahali smo i krenuli prema istoku. Sunce je silazilo prema zapadu.

— Ne smijemo se vratiti u Dodge dok dječak ne objasni zavrzlamu oko tog plakata. Zaobići ćemo za svaki slučaj neke gradove dok smo još u Kansasu. Zaustavit ćemo se tek u Great Bendu. Valjda ćemo tamo naići na Spoolov trag. Ako uspijemo, krenut ćemo prema Wichiti, a ako ne, vraćamo se.

Sad smo bili blizu Pawneeja, ali nismo jahali cestom. Bio sam umoran i ogorčen što mi Spool mrsi planove na svakom koraku. Zaustavili smo se da se konji malo odmore, kad Ben napokon progovori:

— Mogu razumjeti što je dječak osjećao kad je sam krenuo za nama. Nadao se da će kući donijeti pet tisuća dolara nagrade.

— I mene u putnoj torbi — napomenem. — Priredili bi mu zaista veličanstven doček.

— Glupo, zar ne? — nasmije se Ben.

Kimnuo sam i nasmiješio se.

VIII

Zaobišli smo Pawnee i krenuli prema sjeveru, prema Walnut Creeku. Kad smo se približili Great Bendu, želio sam da mu pridemo sa sjeverozapada, a ne s jugoistoka jer tim putem dolaze svi oni koji stižu iz Dodge Cityja. Ako je do Great Bend stigla vijest o onome što se zbilo u Dodgeu, nisam htio da nam ovdje prirede doček. Ipak, ako je dječak održao riječ, onda nam ne bi trebala prijetiti opasnost.

Ponovo sam počeo razmišljati o Spoolu. Dvaput me je iznenadio i bio sam siguran da će opet. Ipak, nije mi bilo jasno zašto je Creederu obećao još pet stotina dolara. Je li ga prevario, ili će se ipak vratiti u Dodge. A što bi tamo mogao tražiti? Je li tamo sakrio novac, ili tamo možda ima neku ženu? Nisam znao odgovor.

Možda njegovo pravo ime i nije Ford Spool, a možda ni James Moon, kako je rekao Monteu. Možda nikad prije i nije radio u banci nego se tako predstavio kako bi mogao otkriti način rada i raspored prostorija one male banke u Two Capsu. Sto pedeset tisuća dolara je bilo vlasništvo vojske. Armija nije tajila da se toliki novac nalazi u Two Capsu. A možda je on to znao još prije. Možda je radio kao činovnik u vojsci, pa mu se

nije bilo teško uvesti u posao te male banke. Ipak, nisam mogao biti siguran da je i to pravi odgovor.

— Imaš li neku novu ideju?

— zapita Ben.

— Nemam. Razmišljao sam o Spoolu.

— Misliš li da ćemo ga stići u Great Bendu?

— To ćemo saznati sutra.

Ujutro smo pojeli nešto suhog mesa, dvije sardine što ih je Ben bio ponio sa sobom, popili dobru kavu, a onda zapalili cigarete. Čim smo popušili, krenuli smo prema Great Bendu.

Great Bend je bio prilično napučen grad, veličine Dodgea, ali na boljem položaju. Gradilo se mnogo novih kuća. Kočije su odavde išle sve do Wichite. Zauzavljale su se usput u manjim gradovima, a tek bi oni najumorniji prenoćili u Hutchinsonu.

Raspitali smo se u prometnom uredu, ali se nitko nije sjećao čovjeka s bijelim šeširom. Prošetao sam se na konju kroz grad, ali me nitko nije zapazio, kao Creeder u Dodgeu. Ušli smo u jedan salun i propitkivali se kod ljudi koji su stajali za šankom, ali nitko nije čuo za ime Spool. Ništa nismo saznali ni u drugim salunima, a ni u hotelu. Vlasnika konjušnice sam ostavio za kraj. On je mogao poznavati mnogo ljudi, ali kad sam mu spomenuo ime Spool i bijeli šešir, ostao je ravnodušan. Ni on ga nije vidio. Htio sam napustiti potragu. Konjušar je opazio moje razočaranje:

— Jesi li se raspitao po cijelom Great Bendu?

Ja kimnem.

— Jesi li pitao Kitty Foster?

Odmahnuo sam glavom.

— Možda ćeš baš tamo doznati ono što želiš. Svaki putnik, pa čak i onaj kojemu se žuri, ne propušta priliku da je posjeti.

— Nikad nisam čuo za nju.

— Vjerojatno nisi bio u ovom kraju — nasmiješi se konjušar.

— Svi uokrug dvjesto kilometara znaju za nju. Neki rančeri putuju stotinjak kilometara svakih petnaest dana samo da bi mogli uživati u uslugama koje im pruža Kitty i njene djevojke.

— Hvala. Pokušat ću se raspitati i kod nje.

— Svakako pokušaj — reče konjušar. — Ako se nisi kod nje raspitao, onda ne možeš biti siguran da si pretražio cijeli grad. To je ona velika bijela kuća na kraju grada. U njoj možeš naći sve: žene, piće, glazbu, ples, a možda i trag svog prijatelja. Ako je odavde, onda zacijelo nije propustio priliku da posjeti Kitty.

Prije nego smo krenuli prema kraju grada, Ben i ja smo se zaustavili u hotelu i nešto pojeli. Hrana je bila odlična. Znao sam da ne možemo mnogo uživati u svemu što nam Great Bend nudi, jer će nam nestati novca. U stvari, novac sam imao samo ja. Ben nije imao ni novčića, osim onog što sam mu ja davao.

Nisam znao je li Ben ikad bio u bordelu, ali ga nisam htio ništa pitati.

Mogao sam biti siguran da Spool voli zabave. Ako je Kittin bordel takav kakvim ga je opi-

sao konjušar, onda Spool neće propustiti priliku da mali dio opljačkanog novca potroši na takvu mjestu.

Kad smo pojeli, krenuli smo prema kući Kitty Foster. Putem sam se prisjetio žena koje sam dosad upoznao. To su obično bile grube, tvrde žene koje su mrzile muškarce. Ipak, sjećam se jedne koja mi je pomogla da uhvatim pljačkaše zlatnih šipki. Kitty Foster možda neće biti tako uslužna.

Konjušar ipak nije imao pravo. Kad smo ušli u grad, opazio sam veliku bijelu kuću, ali sam mislio da pripada najbogatijem čovjeku u gradu. Kuće takve namjene kao što je bila Kittina, obično su bile male i neugledne, i na kraju grada, tako da je svaki građanin mogao neprijetno ući i izići iz nje. Kittina kuća je bila sve samo ne mala i neugledna, premda je i ona bila na kraju grada.

Sjahali smo. Ispred zgrade bilo je privezano nekoliko konja i mala kola sa zapregom. Predvorje je u stvari bio pravi mali salon. Tu smo se zaustavili, jer su vrata što su vodila u ostale prostorije bila zatvorena. Naokolo je bilo nekoliko udobnih i mekanih naslonjača, ali Ben i ja smo radije izabrali obične tvrde stolice s ravnim naslonom. Nismo bili naviknuti na takvu udobnost. Osjećali smo se pomalo neugodno. Činilo nam se da smo u predvorju kuće bogataša, a ne u bordelu. Skinuli smo šešire kad su se otvorila vrata na drugom kraju sobe. Ušla je žena crne kose i ukočena lica.

– Jeste li naručeni gospodo?

– Nismo.

– Gospođa Foster ne prima bilo koga – gledala nas je kao da njeno upozorenje traži odgovor.

– Nećemo biti nepristojni – rekoh. Činilo se da ju je moj odgovor zadovoljio.

– Mnogi su dolazili želeći ovdje napraviti rusvaj, a gospođa Foster to ne dopušta. Ona želi da se njene djevojke poštuju.

– Nismo još načistu što želimo, ali svakako nećemo praviti scene – odgovorio sam joj.

– Gospođa Foster vam može pružiti što želite. Ako želite sobu na pola sata ili cijeli tjedan, svejedno. U svakom slučaju bit će vam bolje nego u hotelu.

Žena napusti sobu. Pogledao sam Bena koji se preznojavao.

Nekoliko minuta kasnije vrata se ponovo otvore i u sobu uđe sredovječna žena, dotjerana i još uvijek lijepa. U dekoliranoj haljini i s ogrlicom od bisera. Još je bila skladno građena, premda je imala nekoliko kilograma previše. Sjela je prebacivši nogu preko noge:

– Lottie mi je rekla da joj niste znali objasniti što u stvari želite. Vi svakako znate kakve vam usluge možemo ponuditi. Ako želite nešto posebno, to će vas više stajati.

Nasmiješio sam se. Kitty Foster se nije mnogo razlikovala od žena takve vrste. Najvažnije joj je bilo da izvuče što više novca od svojih mušterija.

– Još nismo sigurni što želimo. Uglavnom će to biti razgovor – rekoh. – Već dugo nismo čuli ženski glas.

– Imam nekoliko djevojaka koje dobro pjevaju.

– Ne tražimo glazbu. Htjeli bismo znati poznaju li odrede-

na čovjeka.

– Policajci?

– Nismo.

Činilo se kao da je odahnula.

– Ne dajem nikakve obavijesti o svojim mušterijama ljudima od zakona. Kad bih to napravila, izgubila bih mnogo mušterija. U stvari, ne želim nikome govoriti o njima...

Zašutjela je i ja sam znao da šutnjom želi podignuti cijenu.

– Možda bismo mogli popiti neko piće i malo porazgovarati – rekoh.

– Zašto ne – reče Kitty. – Pođite za mnom, gospodo.

Ušli smo u hodnik na čijem dnu su bila vrata kroz koja je dopirao miris jela. To je bila kuhinja. Kitty krene uz stepenice. Na gornjem katu bio je također dugačak hodnik. S obje strane su bila vrata soba. Kitty nas namjerno nije požurivala tako da smo mogli virnuti u one na kojima vrata nisu bila zatvorena. U prvoj je na krevetu sjedila lijepa plavokosa djevojka koja je upravo oblačila čarape. Nasmiješila nam se. Njeno polugolo tijelo bilo je skriveno malom komodom, ali se na zrcalu iza nje mogla vidjeti njena skladna figura. Sljedeća vrata su bila zatvorena, a u suprotnoj sobi sjedile su dvije djevojke i čavrljale, slobodno pokazivajući svoje lijepo oblikovane noge. Jedna od njih zavodnički stavi dva prsta na usta kad nas je ugledala. Prešli smo kraj još nekoliko otvorenih vrata iza kojih su se izležavale polugole djevojke koje su vjerojatno zauzele izazovne poze čim su čule da se netko penje uz stepenice.

– U ovo doba dana nema mnogo posla – objasni Kitty.

Kad smo stigli do kraja hodnika, Kitty nas uvede u veliku namještenu prostoriju. U kutu je bio udoban krevet i kauč, a na sredini stol i stolice.

– Bit će ugodnije ako porazgovaramo uz piće – reče Kitty.

– Mogu li vam nešto naručiti?

– Naravno – odgovorih.

Kitty pozvoni i u sobu uđe žena koja nas je dočekala u prizemlju.

– Gospoda bi željela bocu viskija – reče Kitty.

Žena izađe i Kitty uzdahne:

– Lottie bi mogla prilično zaraditi, ali ona nije jedna od mojih djevojaka. Samo mi pomaže. Želi steći nešto iskustva kako bi jednog dana mogla otvoriti sličnu kuću u New Orleansu. Mnogo će mi nedostajati.

Lottie se vrati za nekoliko minuta s poslužavnikom na kojem je bila boca viskija, vrč vode i tri čaše. Kad je sve to položila na stol, odmakne se i reče:

– Deset dolara, molim.

Obje su čekale. Sad mi je bilo jasno zašto je jedan farmer ili gonič mogao doći ovamo svakih petnaest dana. S tako visokim cijenama Kitty je mogla izdržavati ovakvu kuću, najljepšu u Great Bendu. Čak ni najobičniji razgovor nije ovdje jeftin. Izvadio sam novčanicu od deset dolara i pružio je Lottie. Kitty se sada opustila i natočila piće u čaše:

– Sad možemo razgovarati. Možda ćete poslije poželjeti još nešto.

– Tragamo za čovjekom koji se zove Ford Spool. – Opisao sam Spoola što sam bolje mogao, ali Kittino lice ostalo je nepromijenjeno.

– Ponekad upotrebljava ime

Moon, James Moon – dodam pun nade.

Kitty odmahne glavom:

– Čini mi se da nikad nisam vidjela tu osobu, a niti čula za ta imena.

Pogledao sam je izbliza. Nije lagala. Možda je čak i žalila što ga nije upoznala, jer bi tako lakše iz nas izvukla novac. Ben i ja iskapismo čaše, ali Kitty ne popije niti gutljaj. Osjetila je da nam ne može pomoći.

– Momci, zašto ne popijete još jedno piće? Pozvat ću djevojke.

Ponuda je bila primamljiva. Bilo bi zaista divno kad bismo imali dovoljno novca. Čovjek sa sto pedeset tisuća u džepu mogao bi ovdje ostati dugo. Za nas je bilo najbolje da se što prije izgubimo jer ćemo zacijelo ostati bez centa u džepu ako se duže zadržimo.

– Bit će najbolje da odemo, Kitty. Možemo platiti samo razgovor.

Kitty se nasmiješi. Vidjela je moj smotuljak novca i nije nas htjela pustiti. Ona pokaže prema boci:

– Popijte još. Platili ste.

– Neka to ostane za drugi put, Kitty. Možda ćemo opet navratiti.

Kitty je shvatila da više ništa ne može učiniti:

– U redu, momci. Ako se predomislite i svratite u jednu od soba, osjećajte se kao kod svoje kuće.

Kitty otvori vrata i mi krenemo hodnikom. Žudno sam provirivao kroz otvorena vrata. Ben je činio isto. Želio sam više no ikad da se nađem pored Nicole, a možda je i Ben razmišljao o bivšoj djevojci i Alphi.

Kad bismo ovdje malo ostali, ne bi to bio velik grijeh. Bilo bi to isto kao da smo pojeli jabuku prije ručka koji nas već čeka na stolu.

Gotovo smo stigli do kraja hodnika, kad se otvore jedna vrata i iza njih se pojavi djevojka. Radoznalo nas je promatrala. Pogledao sam u sobu iza nje. Na zidu je visio bijeli šešir sa crvenom vrpcom.

Nisam se zaustavio sve dok nismo stigli na kraj hodnika. Činilo se da je Kitty razočarana, premda to nije pokazivala. Kad sam se zaustavio, ona se razvedri:

– Da te nije zainteresirala neka djevojka?

– Da. Djevojka koja stoji na vratima.

– Ginger? – razočarano će Kitty. – Ginger nije baš raspoložena. Znaš, djevojke nisu baš uvijek dobre volje.

– Ponudila si mi djevojke koje bi mogle zapjevati – snašao sam se brzo. – Bilo bi mi drago kad bi mi ona mogla ispuniti želju.

Kitty me čudno pogledala, ali to nije dugo trajalo, jer je bila naviknuta na neobične želje mušterija.

– Dobro. Ginger zna pjevati. Imamo citru. Svaka djevojka zna pomalo svirati, samo što za takvu želju nemam određenu cijenu.

– Možda bismo mogli kupiti još jednu bocu za deset dolara i slušati Ginger kako pjeva.

– U redu. Dogovorit ću se s Ginger.

Ginger je pristala i Kitty nas odvede u onu istu sobu. Boce što je maloprije stajala na stolu, nije više bilo. Kitty pozvoni i po-

novu se pojavi Lottie.

— Donesi novu bocu za go-
spodu. Poslušat će kako Ginger
pjeva, a poslije će se možda od-
lučiti za još nešto.

Lottie pođe po bocu, a Ginger
sjedne s citrom na koljenima.

— Deset dolara — reče Lottie
kad se vratila s bocom i čaša-
ma.

Platio sam. Kitty se zadovolj-
no ogleda oko sebe:

— Ako zaželite još nešto, reci-
te Ginger. Djevojke će vam rado
biti na usluzi.

Kitty napusti sobu zajedno s
Lottie. Ginger je isprobavala ci-
tru.

— Da li znaš »Stari dom u
Kentuckyju« — zapita Ben.

— Naravno — nasmiješi se
djevojka.

Ona počne svirati. Pogledao
sam Bena. On nije bio spazio bi-
jeli šešir u djevojčinoj sobi. Da
je Kitty znala da od Ginger mo-
žemo nešto saznati, sigurno bi
nam više naplatila. Nisam se
smio prenagliti. Pažljivo sam
slušao pjesmu. Ginger je imala
lijep glas. Kad se nije mogla sje-
titi teksta pjesme, onda bi samo
mumljala. Kad je završila, pru-
žio sam joj čašu viskija i počeo
prije nego je Ben zatražio dru-
gu pjesmu.

— Ovdje smo samo usput.
Idemo prijatelju koji nam je
obećao posao.

— Baš mi je drago — reče
Ginger. — Sigurno vam je jako
dobar prijatelj.

Nasmiješio sam se i ispio gut-
ljaj:

— Ben i ja smo mislili da nam
ne bi škodilo malo provoda pri-
je nego ga nađemo i počnemo
raditi.

— Baš lijepo od vas — reče
ona i ispije dobar gutljaj.

— Ne mogu se baš sjetiti ime-
na tog prijatelja. Zove se Spoon
ili Moon. Tako nekako.

— I ja slabo pamtim imena —
nasmije se Ginger.

— Znam da uvijek nosi bijeli
šešir sa crvenom vrpcom.

Ginger se nasmije još glasni-
je.

— Sigurno misliš na Jacka
Brooma. On nosi takav šešir.
Kažeš da ti je ponudio posao?

— Da. Zar ga ti poznаш?

— Naravno. Bio je ovdje prije
nekoliko dana. Skinuo je uni-
formu prije šest mjeseci i otišao
odavde, ali se vratio.

— Uniformu?

— Naravno. Jack Broom je
prije bio major — blagajnik, ali
su mu oduzeli čin majora i po-
stao je kaplar. Knjige računa
koje je vodio nisu bile u redu i
to je bilo dovoljno da mu oduz-
mu čin.

— Nisam to znao — rekoh. —
Jack mi nije o tome pričao.

— Morao je pred vojni sud. Ni
jedan vojnik, pa čak ni major,
ne mogu sebi priuštiti toliki
luksuz da ovdje provede toliko
vremena koliko ga je provodio
Jack Broom. Ne bi mogao da ni-
je ukrasio taj novac. Nakon sude-
nja pokupio je sve što je imao
i otišao, a da nikom nije rekao
kamo ide. Bilo je to prije šest
mjeseci. Vratio se prije dva-tri
dana i tada sam ga ponovo vi-
djela.

Ponovo sam djevojci nadio pi-
će i ispio malo iz svoje čaše. Ben
nije pio. Shvatio je o čemu raz-
govaramo. Gingerine oči su se
počele sjajiti. Nije se brinula što
je malo više popila. Ionako ovih
dana nije imala posla. Ona ulije

u čašu još viskija.

– Jack, Broom se vratio baš u vrijeme kad bi trebao dobiti otpusnicu iz vojske i mirovinu, ali ne kao major nego kao kaplar. Sam mi je to rekao jer je previše popio. Dokumente bi trebao dobiti 28. kolovoza u tvrđavi Dodge, a zatim odmah kreće na istok. Kad je bio ovdje, kupio mi je bocu pića i sve mi to ispričao. Čak mi je dao napojnicu od deset dolara. Pravila sam se kao da ga nikad prije nisam vidjela.

– Gdje je on sada?

– Zar vam nije rekao? On je u tvrđavi Medkins, desetak kilometara sjeverno odavde. Otišao je tamo s nekim teretnim kolima. Sad biste mogli znati koju vrstu posla će vam on ponuditi. Bit ćete vojnici, konjanici. Kad vas zaposli, pretpostavljeno će ga malo bolje gledati. Oh, Jack Broom je stari lukavac. Sve bi dao za dolar.

– Rekao nam je da ćemo se naći u Great Bendu.

– Naravno – kimne Ginger.

– Ovdje vam je trebao reći sve o poslu, ali vi ga nećete vidjeti. Više se neće vratiti ovamo. Iz Medkinsa će krenuti u tvrđavu Dodge i kada sredi dokumente za mirovinu, krenut će ravno na istok. Tako mi je rekao.

– Čini se da nas je prevario

– rekoh.

– I ja tako mislim – nasmiješ se Ginger. – Vjerojatno biste sada krenuli za njim u tvrđavu Medkins i tako postali vojnici.

– Mislim da imaš pravo.

– Hoćete li da vam još nešto otpjevam – reče Ginger i naliže sebi još pića.

Znaš li Barbaru Allen?

– Naravno. Iako mi svaki put navru suze na oči kad je pjevam.

Čuo sam je kako pjeva, ali je zapravo nisam slušao. Razmišljao sam o Fordu Spoolu – Jacku Broomu, vojniku. Sad sam znao sve. Kao blagajnik znao je o prijenosu tolikog armijskog novca i gdje je smješten. Imao je dovoljno iskustva da se brzo uklopi u posao službenika banke.

Ginger završi pjevati. U očima su joj bile suze.

– Idemo, Ben. Imamo mnogo posla.

Ginger ispije još jednu čašu:

– Vratite se. Još ću vam pjevati...

IX

Našao sam se pred nepremostivom preprekom. Nisam mogao pronaći način kako da uđem u tvrđavu Medkins i uzmem Spoolu sto pedeset tisuća dolara. Bilo je vrlo teško doći do ormarića s osobnim stvarima vojnika. Ako i uspijem doprijeti do njega, što će biti ako novac nije u njemu. Što će biti ako je Spool stavio novac u neku banku u jednom od gradova kroz koje je prošao? Ipak, više od novca želio sam Spoola. Želio sam osvetiti Biggersove i Jeda. Spool bi i mene bio ubio da mu se na putu nije našao Jed.

Spool je znao što radi. Još se nitko nije usudio ubiti nekoga u vojničkoj utvrdi. Vojnici će biti na njegovoj strani, a ne na strani običnog lutalice koji je uz to još i razbojnik. Nisam mogao optužiti Spoola za pljačku kad sam i ja u to umiješan.

Ležao sam u hotelskoj sobi

razmišljajući što bi bilo najbolje poduzeti. Ben je ležao na krevetu na drugom kraju sobe. Ni on nije spavao.

— Kako izgledaju te utvrde? Nikada nisam bio u njima. Vidio sam ih nekoliko na indijanskom teritoriju, ali su mi izgledale turobne i dosadne.

Koliko sam se prisjećao, tvrđava Medkins je još bila puna vojnika, premda nije imala neku važniju ulogu. Ponekad je imala posla smirujući pobunjenе Indijance ili hvatajući razbojнике i pljačkaše, i to je bilo sve.

Sve sam to objasnio Benu koji je nepomično ležao gledajući u strop. Kad sam završio, on reče:

— Možda bih se ja mogao naokolo propitati i vidjeti je li Ginger govorila istinu kad je rekla da je Spool otišao od nje prilično pijan.

— Ne bismo se smjeli izlagati opasnosti, Ben. Spool bi te mogao vidjeti.

— Spool me nikad nije pravo ni pogledao. Kad sam se priključio bandi, on je radio u banci, a poslije je bio isuviše zauzet pregovaranjem i dogovaranjem s Biggersovima da bi me uopće primijetio.

Ništa nisam rekao. Čekao sam da Ben izloži svoj plan.

— Kad smo se vraćali iz Two Capsa i naišli na Spoola, ona trojica koja su bila sa mnom, razgovarala su s njim, a ne ja. Svu svoju pažnju usmjerio je tada na njih, a mene nije ni pogledao.

Sjeo sam na krevet. To što je Ben rekao zvučalo je prilično uvjerljivo. Ne bismo smjeli povjerovati Ginger prije nego povjerimo je li govorila istinu.

Ipak, bilo je prilično opasno poslati Bena u tvrđavu Medkins da izvidi je li tamo Spool.

— Kad stigneš u tvrđavu, mogli bi te ispitivati. Vijest o gostu brzo se širi. Spool bi mogao čuti da je netko stigao u tvrđavu i sigurno bi se potrudio da vidi tko je to. On je vrlo hladnokrvan, lukav i ništa ne prepušta slučaju.

Ben me je samo napola slušao i dodao:

— Mogao bih se malo ošišati i kupiti novu košulju. Neću izgledati kao dugokosi farmer kojega je Spool tek usput zapačio.

— Moraš biti vrlo pažljiv, Ben. Vojska ne obraća pažnju na ljude koji žive u okolici tvrđave, nego samo na one koji prave sitne usluge vojnicima i novajlijama. Naokolo žive konjušari koji su prije bili vojnici i koji se bave i drugim poslovima osim što čuvaju i iznajmljuju konje. Neki od njih imaju male gostionice, prave smrdljive rupe i vojničke starješine jako paze na sve što vojnici kupuju ili dobivaju od tih konjušara, pa bila to i sitnica. Znaju da imaju posla s prevarantima.

— Zar bi i meni mogli naškoditi?

— Premda zna kakvi su, s nekima vojska i surađuje jer je u ovom kraju vrlo teško doći do novih vojnika, pa ih dobivaju na prijevaru. Konjušari ili gostioničari zovi ih kako hoćeš, dobro napiju pridošlicu i onda ga navedu da potpiše dokumente prema kojima će mu poslije dokazati da je sam pristao da postane vojnik. Postoji i drugi način. Jednostavno će pridošlicu proglasiti razbijačem, ili nečim

sličnim i zaključiti da ga jedino vojska može izvući iz zatvora. Armija često zažmiri kad je posrijedi način na koji ti prevranci dolaze do regruta.

— Neću potpisati nikakve dokumente Kane. Samo bih htio malo pronjuškati da li smo na pravom putu. Ne možemo biti baš sigurni da je Broom stvarno Spool, ako se malo ne propitamo.

— Ipak, sve što smo čuli u potpunosti se slaže.

— Ginger je bila pripita i mogla je mnoge detalje izmisliti.

Ben je u neku ruku imao pravo, a osim toga, oko tvrđava su se uvijek širile glasine i govoranja. Prošla su ta vremena kad vojnici do posljednjeg trenu nisu znali što će im biti sljedeći zadatak. Govorkanja o Spoolu lako su mogla doprijeti do daščara u okolini tvrđave. Pogledao sam pažljivo Bena. Svakim danom me je sve više iznenađivao svojom oštroumnošću, premda je na izgled bio običan mali kauboj. A sad je bio siguran da ga Spool ne pozna baš dobro!

— Ako želiš poći, idi. Ako se ne pojaviš nakon tri dana, krenut ću za tobom. Ako budem primoran to učiniti, po svoj prilici ću morati odustati od svega, jer bi me Spool odmah prepoznao.

— Nema razloga da se nešto loše dogodi, Kane. Ne možemo čekati i nagađati je li Spoolovdje, kad bi nam on u isto vrijeme mogao negdje odlepršati. Moramo se uvjeriti je li nam Ginger govorila istinu.

Ben je imao pravo, ali ja sam još bio zabrinut.

— Ako se ne vratiš do sutra

u podne, krenut ću za tobom.

— Ispričaj mi nešto više o utvrdi, Kane — nasmiješi se Ben. — Što više budem znao, lakše ću izbjeći neprilike.

Bilo mi je drago što Ben ništa ne prepušta slučaju. Mogao bi se izvući ako zapadne u nepriliku.

— Reći ću ti sve što znam o utvrdama i vojničkom životu.

* * *

U subotu ujutro počeo sam sebe optuživati što sam bio toliko glup. Bio je već treći dan otkađ je Ben otišao, a još se nije vratio. U podne ga još nije bilo. Otišao sam konjušaru. Bila bi glupost odjahati u tvrđavu Medkins na Turkeyju jer bi ga Spool odmah prepoznao. Ostavio sam Turkeyja konjušaru i unajmio nekakvo kljuse koje nije bilo bolje od onog na kojem sam dojahao u Coolidge. Moram se vladati kao najobičniji pridošlica u nevolji kako bih onima koji vrbuju vojnike izgledao laka žrtva. Želim da me konjušar namami u zamku na isti način kako je namamio dječaka. Naime, sad sam bio već gotovo siguran da je Ben u nevolji i sumnjao sam da će se vratiti do podne kako smo se bili dogovorili. Tako je i bilo. Ben se nije vratio do podne.

Odjahao sam prema sjeveru gdje se nalazila tvrđava Medkins. Pažljivo sam osluškivao ne bih li čuo patrolu koja je obično obilazila okolicu, premda nisam očekivao da ću je sresti.

Nisam požurivao konja. Bila je to stara kobila koja je odslužila svoje i zato sam je pustio da

me ona vodi. Išla je polagano, ne skrećući sa staze što je išla uz glavnu cestu za tvrđavu Medkins. Dobro sam naprašio svoju odjeću i pustio da mi naraste brada u ova tri dana otkađ je Ben otišao. On je bio ošišao dugu kosu i kupio novu košulju.

Utvrdā je bila na obali jednog od pritoka Smoky Hilla. Neka vrst zida još je okruživala utvrdu na sjeveru, ali s ostale tri strane bila je posve otvorena pa su se mogle vidjeti vojničke barake i oficirske nastambe koje su otvarale pravokutnik.

U blizini tvrđave bilo je nekoliko šatora. Pokraj jednog je debela Indijanka nešto kuhala i miris se nadaleko osjećao.

Izišao sam iz guštika i debela Indijanka me odmah spazila, ali je nastavila miješati jelo. Istočno od logora bilo je nekoliko daščara. Krenuo sam prema njima.

Na čistini ispred vojničkih nastambi bilo je samo nekoliko vojnika. Ostali su vjerojatno pošli u izviđanje.

Na jednoj od daščara stajao je natpis »Nedova gostionica – dobrodošli«. Ispred nje nije bilo privezanih konja. Privezao sam svoju kobilu i pošao prema ulazu. Cijelo to vrijeme promatrao me neki postariji čovjek koji je stajao pod nadstrešnicom. Ja mu kimnem u znak pozdrava prije nego sam ušao u gostionicu, ali mi on jedva odvrati trepnuvši okom.

Unutra je bilo življe. Za jednim stolom četvorica vojnika su kartala. Ispred njih je stajala boca, a činilo se da im to nije prva. Bili su prilično bučni, iako je ispred njih bilo samo nešto

kovanog novca. Za šankom su stajala još tri vojnika, ali nije dan od njih nije bio Spool.

Iza šanka je stajao čovjek koji je pobudio moju pažnju. Razgovarao je s jednim od vojnika. Čelav, vrlo visok i krupan. Kad sam ušao, nije podigao pogled, nego je izišao kroz stražnja pomična vrata i krenuo prema Indijanki koja je još miješala jelo na vatri.

– Požuri i nahrani čovjeka! Motaš se oko tog lonca već više od jednog sata. Ako želiš da ti platim, onda požuri i posluži čovjeka. Ne želim ostati bez regruta!

Indijanka ga je gledala kao da razmišlja hoće li ga poslušati ili ne, ali je onda ipak stavila jelo u malu zdjelu i ponijela ga prema prostoriji iza gostionice. Čovjek ju je promatrao sve dok nije ušla, a onda se vratio u gostionicu. Sad sam znao gdje je Ben. Bio je gostioničarev »regrut«¹ za kojega je očekivao nagradu.

Čovjek je stajao kraj vrata i nešto mrmljao, a onda glasno rekao:

– Jesi li u tvrđavu došao poslom?

– Možda. Tražim prijatelja. Mlad je, gotovo dječak.

Gostioničar nasloni velike šake na šank.

– U tvrđavi ih ima svih vrsta mladih i starih. Pitaj pukovnika Rogersa kad se vrati s izviđanja. Ako tvoj prijatelj nije vojnik, pitaj mene – Neda Poldera. Pukovnik mi je dopustio da se brinem o svemu što se događa oko ovih daščara.

– Kao što rekoh, to je mladić, gotovo dječak – pogledao sam iza šanka. Na bačvi je ležala

spenserica – Benova puška. – Ima pušku, baš takvu kakva je ona iza vas.

Polder se nije okrenuo, nego me je netremice promatrao:

– Puška je moja. Dajem ti je u zamjenu za piće.

– Morao bih mnogo popiti ako je želim dobiti. Pogodba nije baš poštena.

Polder ne odgovori nego zamahne šakom i pogodi me u bradu prije nego sam uspio uzmaknuti. Srušio sam se na pod. Vojnici koji su stajali oko šanka uzmaknu, a oni koji su do tada kartali, okrenu se prema nama, očekujući dobru zabavu. Nisam mogao izvući revolver jer je Polder bio nenaoružan. Sad je obje šake naslonio na šank i smiješio se kao da je upravo mahnuo rukom da otjera dosadnu muhu. Polako sam ustao.

– Možda i poznam tvog prijatelja – reče Polder – ali mi je dužan, a osim toga htio se tući. Nije imao novca, pa sam ga zatvorio. Ako se želi iskupiti, mora potpisati da želi postati vojnik. Zatvoren je zajedno s ostalim neposlušnim regrutima. Ne brini, tvoj prijatelj će se izvući. Možda će čak i zavoljeti vojnički život.

– Baš će se izvući – progundala jedan od vojnika. – Jedino ćeš ti imati koristi. Dobit ćeš pedeset dolara od pukovnika zato što si mu pribavio još jednog regruta.

Polder se nije naljutio.

– Tako je. Pukovnik Rogers i ja se razumijemo. Želiš se prepirati?

Vojnik je šutio.

– Ja se želim svađati – rekoh.

Polder se nasmiješi kao da je

zadovoljan što sam to rekao.

– Znaš li što ću napraviti – reče. – Ako me pobijediš u tučnjavi, oslobodit ću tvog prijatelja. Ako izgubiš, morat ćeš potpisati da želiš postati vojnik. Tako ću imati dva nova vojnika na popisu.

– Nešeć pobijediti Poldera, stranče – progovori glas iza mene.

Okrenuo sam se. Bio je to čovjek kojeg sam sreo na ulazu u gostionicu.

– Polder ih je svih pobijedio – reče. – Najbolje će biti da odmah odeš odavde i nađeš novog prijatelja. Momku neće biti ništa. Vojska jedino može od njega napraviti poštena čovjeka.

– On je već sada odrastao i pametan mladić. Stajao sam podalje od šanka. Polder me je zadovoljno promatrao. Za njega sam bio obična lutalica, umoran od jahanja, prijatelj momka kojeg je već ulovio u svoju mrežu. Čekao je da li ću prihvatiti njegov izazov.

– Nema pucnjave, stranče – upozori me jedan od vojnika koji je stajao kraj šanka.

Odmjeravao sam Poldera. Bio je snažan, velikih šaka i napetih mišića. Mogao bi me svladati. Ipak, računao sam, mogao bih ga zahvaljujući brzini i spretnosti pobijediti. Dok sam bio u školi na Istoku, prilično sam dobro boksao. Otkopčao sam opasač s revolverom i položio ga na šank. Polder zaobide šank i počne mi se približavati kao da će borbu riješiti u dvije sekunde, ali ja uzmaknem dva koraka i on stane.

– Želiš li se boriti kao čovjek, ili ćeš plesati naokolo?

– Otkrij sam, Poldere. Ti si me izazvao. Ponudio si mi dječaka ako pobijedim, ili ću morati i ja u vojnike.

Polder ne odgovori nego se zaleti, ali ja ponovo odskočim dva koraka. Ako dopustim da me uhvate njegove ručetine, uzalud mi sve što sam naučio u školi boksanja.

Vojnici su oko nas napravili krug. Jedan od njih me gurne prema Polderu. Odskočio sam u stranu, okrenuo se i udario vojnika šakom posred lica tako da je odletio sve do stola. Više nije mogao ustati. Pogledao sam ostale:

– Ne treba mi pomoć.

Onaj postariji čovjek istupi. U ruci je držao pušku.

– Možeš se tući samo s Polderom – reče.

Polder nije odmah navalio. Možda ga je iznenadio udarac kojim sam onesposobio onog vojnika. Čekao sam da on prvi napadne. Polder je bio svađalica, čovjek koji se uvijek tukao u gostionicama. Znao sam trikove što ih Polder u tim svojim tučnjavama nikad nije mogao naučiti. Ipak, ovdje neće biti odmora, neće biti rundi ili odbrojavanja. Jedan od nas dvojice naći će se na podu. Ili ću ga pobijediti, ili ću se probuditi u onoj smrdljivoj šupi gdje je sad Ben i gdje će me prisiliti da potpišem dokumente i tako postanem vojnik. Polder je čekao da napadnem, ali kad je vidio da se ne mičem, ponovo se zaletio. Bio je prilično spor, pa sam uzmicao sve dok nisam osjetio da ne mogu dalje jer je iza mene stajao stol. Polder zamahne u namjeri da me dohvati objema rukama, ali ja sam ga uspio

dva puta udariti posred lica prije nego sam se sagnuo i tako izbjegao njegov čelični zagrljaj. Kad se okrenuo, niz lice mu je tekla krv. On ponovo nasrne, ali ovaj put nisam uzmicao nego sam se i ja nagnuo naprijed i uspio mu zadati još nekoliko udaraca ljevicom prije nego se snašao.

Očekivao sam da će Polder biti bijesan, ali nije bio. Znao je da tučnjava ne može proći bez krvi i modrica. Očekivao je da će me prije ili poslije uhvatiti svojim ručetinama i time završiti borbu.

Kad je opet navalio, nisam imao sreće. Njegova pesnica me pogodila u bradu tako da sam zateturao i to je Polder iskoristio. Uspio me jednom rukom uhvatiti za vrat. Pritisnuo mi je glavu uz svoje rame kao da drži lubenicu. Nisam se mogao maknuti. Na svu sreću usta su mi bila točno kraj njegova uha i nisam propustio priliku. Polder se nije nadao ugrizu i na trenutak mu stisak popusti. Iskoristio sam njegovo iznenađenje s obje šake ga udario u želudac.

Iz Polderova uha je curila krv. Oči su mu se suzile. Bio je bijesan. Njegov udarac me iznenadio jer je bio brz. Možda je do sada on samo glumio da je spor kako bi ispitao protivnika.

Sad mu nisam dopustio da prvi udari, nego sam ja navalio. Udario sam ga po uhu iz kojeg je curila krv od ugriza. On zaur-la i nagne se prema meni, ali je tako sagnut otkrio svoj vrat i dopustio da ga po njemu dva puta udarim. Zateturao je i ostao klečati na koljenu. Očekivao je da ću ponovo navaliti, ali to ni-

sam učinio. Čekao sam da ustanem. Košulja mu je bila crvena od krvi što je curila iz uha i nosa.

Sad je opet nalikovao na medvjeda koji juri raširenih šapa i čeka da mu protivnik padne u smrtonosni zagljej. Nisam mu dopustio da me iznenadi, već sam mu uputio još nekoliko udaraca u grudi, vrat i lice. Još je jednom navalio i još jednom sam mu uspio uputiti nekoliko udaraca. Ovaj put je zateturao i pokleknuo. Oči su mu počele kolutati, a ruke bespomoćno klatiti. Htio sam mu zadati još nekoliko udaraca, kad istupi onaj postariji čovjek:

— Pobijedio si ga, stranče. On je već gotov, samo je suviše glup da to shvati. — On ga malo odgurne puškom i Polder se skljoka na pod. — Polder je sada nesposoban za bilo što. Dobro si ga izmlatio. Možeš tražiti ono za što si se potukao.

Uhvatio sam ključeve što mi ih je dobacio i pokazao na Benovu pušku:

— Ta spenserica pripada mom prijatelju.

— Vidio sam je kod njega — kimne čovjek. — Zna li njome rukovati?

— I te kako!

On mi pruži pušku i ja pođem prema šupi u kojoj je Ben bio zaključan. Kad sam otvorio vrata, Ben najprije zažmiri a onda se nasmiješi.

— Znao sam da ćeš doći, Kane. — On pogleda moju krvavu košulju: — Je li ti Polder pravio neprilike?

— Malo. A što je tebi napravio?

— Nešto su mi stavili u piće.

Ušao sam u trag Spoolu — reče on.

Pogledao sam prema gostionici. Vojnici su bili okupljeni oko Poldera koji je upravo ustajao.

Ispričat ćeš mi sve kad ode-mo oдавde — rekoh.

Prema nama je išla Indijanka i vodila osedlana Benova konja. Glasno se smijala, gledajući prema gostionici.

— Čula sam da ste mi muža dobro izmlatili — reče ona pružajući Benu uzde. — Neka, zaslužio je to. A sad se brzo gubite oдавde jer će se uskoro vratiti pukovnik s odredom. Neće mu biti drago što se dogodilo i mogli biste imati neprilika.

Pogledao sam prema sjeveru i ugledao oblak prašine. Vraćao se pukovnik sa svojim ljudima. Brzo smo uzjahali i udaljili se što smo prije mogli.

* * *

Ben mi je ispričao što se dogodilo. Predstavio se kao da ga zanima vojska i da želi postati vojnik. Postavljao je mnogo pitanja i na većinu je dobio odgovor. Dopustili su mu da se prošeta po utvrdi kako bi je što bolje upoznao.

— Kazao sam naredniku da bih htio u Dodge Cityju posjetiti neke svoje prijatelje i da bih volio kad bi se moglo nekako uređiti da odem tamo. Narednik se složio jer je smatrao da bi to bilo dobro za regruta. Rekao je da će mi se vjerojatno pružiti prilika za to, jer nekolicina njih mora biti u tvrđavi Dodge 28. kolovoza. Za to vrijeme bih ja mogao biti kod svojih prijatelja u Dodge Cityju, ako pukovnik

pristane na to. Ovaj je pristao. Rekao je da jedan od njih odlazi u tvrđavu Dodge gdje će, biti otpušten iz vojske i da bih na povratku ja mogao zauzeti njegovo mjesto. Taj čovjek je kaplar Broom.

– Jesi li u tvrđavi sreo Spoola?

– Spool nije bio u tvrđavi. Bio je s odredom u izviđanju, ali sam vidio njegovu sliku. Fotografirali su ga zajedno s ostalima. Bilo je to prilično davno. U popisu ljudi koji su na slici bilo je ime Broom, ali je na slici Spool.

Osjetio sam olakšanje. Ipak nismo bili na krivu tragu. Ginger nije lagala. Još nam je samo preostalo da pronađemo način kako da ga uhvatimo. Naravno, zajedno s novcem.

– Kako si se sukobio s Polderom?

– Polder je bio ljut što sam došao u tvrđavu s jasnom željom da postanem regrut, a on je zbog toga gubio novac koji dobiva za svakog novajliju koji mu dopadne šaka. Jedne večeri ponudio mi je piće. Nisam bio oprezan i popio sam ga. Sigurno mi je stavio nekakvo sredstvo za omamljivanje, jer se nakon toga ničega ne sjećam. Probudio sam se zaključan u onoj šupi. Polder me nije htio pustiti sve dok ne potpišem dokumente, prema kojima će on biti »zaslužan« što sam postao vojnik. Nisam htio ništa potpisati jer sam bio siguran da ćeš doći.

– Nisi smršavio.

– Ona Polderova Indijanka je dobra kuharica.

X

Vratili smo se u hotelsku sobu u Great Bendu. Još je preos-

talo četranaest dana do 28. kolovoza kada bi Spool trebao biti u tvrđavi Dodge gdje će dobiti dokumente da je umirovljen. S njim će ići specijalni odred vojnika. Teškoća je bila u tome što nismo znali kojim će putem krenuti, a i da smo znali, što bismo mogli sami protiv cijelog odreda naoružanih ljudi.

Ipak, smo bili sigurni da Spool određenog datuma mora biti u tvrđavi Dodge. Spool će vjerojatno potražiti Creedera. Tvrđava kod Great Benda je bila prilično daleko i do nje nije mogao doprijeti glas o Creederovoj pogibiji. Morao sam računati da će Spool pokušati pronaći Creedera. U protivnom odmah će odjahati iz tvrđave Dodge i nećemo ga moći uhvatiti. Poznavajući Spoola i njegovu pedantnost, znao sam da neće propustiti priliku da se sastane s Creederom i dozna jesam li mu na tragu. Prema tome moramo ga dočekati u Dodge Cityju i to baš u Creederovu uredu. Sad su svi aduti bili u mojim rukama. Ipak su postojale neke teškoće.

– Ne smijemo doći u Dodge City prije 28. kolovoza, jer ne znamo da li je onaj momak provjerio kod šerifa u Wichiti je li ona tjeratica ispravna.

– Obećao je da će to uraditi.

– A što ako nije? Ljudi će nas odmah prepoznati i strpati u zatvor. Kad Spool dođe, naći će nas iza rešetaka.

– Mislim da je momak provjerio ispravnost tjeralice – ponovo će Ben.

– Moramo biti sigurni, Ben. Ben je šutio.

– Vratit ćemo se istim putem kojim smo došli, samo što ćemo

zaobići Dodge i poći u Cimarron. Odatle ćemo 28. kolovoza krenuti u Dodge City. Pazit ćemo da nas nitko ne vidi.

— U redu, Kane, ali ja ipak mislim da nas onaj dječak nije prevario.

— U ovom poslu nikad nikom ne smiješ potpuno vjerovati. Dobro je što napuštaš ovakav život, Ben.

— Možda ću poslušati tvoj savjet i poći u školu.

— Najprije moramo uhvatiti Spoola i doći do novca.

— Ti na sve misliš.

— Ne možeš vjerovati onom dječaku kad ga ne poznaš. Sjeti se samo kako si nasjeo kad si prihvatio od Poldera ponuđeno piće. Moraš malo dublje razmišljati. Uvijek moraš imati namumu da postoji dvostruka prijevarena. Ako imaš posla s odmetnicima, tim gore. Kad te oni dvostruko prevare to obično odnese ljudske živote.

— Upamtit ću to, Kane.

* * *

Na povratku se nismo mnogo žurili. Mislili smo samo na Spoola. Novca je bilo sve manje i ako ne uspijemo uhvatiti Spoola, ostat ćemo bez centa.

Govorio sam o tome Benu. Sad sam bio siguran da će se nakon ovoga vratiti u Kentucky, da neće više misliti o svojoj bivšoj djevojci i da će vjerojatno poći u školu. Zavolio sam Bena i bio sretan što neće nastaviti lutalački i razbojnički život. Planirao sam što ću uraditi s mojim dijelom plijena, naravno, ako ga se domognem. Točno sam znao što ću učiniti kada dodem u New Orleans i smirim

se pokraj Nicole, ali mi je isto tako bilo drago što ni ostatak novca neće biti potrošen uludo, jer će ga Ben znati pametno iskoristiti. Svakako će biti bolje da je u našim rukama, nego da i dalje leži u banci u Two Cap-su. Kasnije bi ga vojnici potrošili na alkohol i žene, a i Spool bi vjerojatno učinio nešto slično.

Kad smo stigli u Cimarron, odsjeli smo u hotelu, okupali se i pošli u salun. Pijuckali smo i promatrali kartaše, ali im se nismo pridružili.

Bio je suton kad smo izašli. Na ulici nije bilo gotovo nikoga, jer su svi bili u salunima. Uzjahali smo i krenuli prema hotelu.

Ispred nas je stajao jahač. Bilo je prilično mračno i u prvi mah ~~ga~~ nisam mogao prepoznati, ali kad smo mu se približili, vidio sam da je to Monte. Osjetio sam da će biti gužve, kad smo iza sebe začuli glas:

— Ostanite gdje ste, gospodo. Samo budite mirni i moj revolver vam neće učiniti ništa nazao.

Nisam se okrenuo, ali sam prepoznao glas. Bio je to Ryerson. Kriomice sam pogledao Bena. Puška mu je bila iza leđa i nije je mogao upotrijebiti, a bio je loš u rukovanju revolverom. U Monteovim rukama nije bilo oružja.

— Možemo ti pobjeći, Ryerson. Možda ćeš i uspjeti pogoditi jednog od nas, ali mi se čini da ti Monte neće u tome pomoći.

— Imaš pravo, Kane — nasmije se Ryerson. Ti uvijek pogodiš što se može dogoditi, ali da znaš da će dječak prvi dobiti metak u leđa ako pokušate pobjeći. Je li ti jasno?

Pogledao sam Montea. On je jedino znao kartati, a osim toga, vidio je kako Ben rukuje puškom i zato je sve prepustio Ryersonu. Znao sam da Ryerson govori istinu kad je rekao da će ubiti Bena.

— U redu, Ryerson. Što želiš?

— Predajte oružje Monteu. Ben, nemoj pokušati upotrijebiti pušku. Odjahat ćemo izvan grada.

Monte nam se približi i mi mu predamo oružje.

— U redu. Krećemo prema zapadu. Logorovali smo izvan grada prošle noći, pa mislim da nam ni ničas neće nitko smetati — reče Ryerson.

Nismo dugo jahali. Zaustavili smo se u šumarku izvan grada. Monte sjaše i zapali vatru. Kad se oganj rasplamsao, Ryerson nam naredi da sjašemo.

Sjeli smo oko vatre. Monte je na koljenima držao Benovu pušku.

— Posve smo slučajno spazili tvog konja ispred saluna u Cimarronu, Kane — počne Ryerson. Očekivali smo da ćemo te naći u Wichiti i nemalo smo se iznenadili kad smo ugledali Turkeyja. Uspjeli smo vas uhvatiti. Znao sam da si meka srca i da nećeš dopustiti da dječak pogine tvojom krivicom.

— Prijeđi na stvar, Ryerson — prekinem ga.

Ryerson me je dugo promatrao, a onda izvuče revolver:

— Ovisi o tebi, Kane. Ako tvoja priča ne bude uvjerljiva, budi siguran da ću te ubiti.

— Što se dogodilo s Byersom i Buckom Ransomom, Ryerson?

— zapita Ben.

— Iznenaduje me tvoja briga za njih — nasmiješi se Ryerson.

— Nisi toliko brinuo kad si pobjegao s Kaneom i ostavio nas.

— Bili biste ga ubili, a ja sam mu vjerovao.

— Imaš pravo. Možda bi bilo bolje da smo onda drukčije razmišljali, no sada to nije važno. Odlučili smo krenuti prema Denveru, ali smo ostali bez novca pa su ona dvojica naumila opljačkati poštansku kočiju. Nije mi se svidio njihov površno razrađen plan, pa sam ih napustio. Prije nego su uspjeli opljačkati kola, ubili su putnika. Uхватili su ih i slijedećeg dana sam ih vidio obješene u Pueblu. Ljudi u tom kraju vrlo brzo osude takve kakvi su bili oni. Ipak moram priznati da mi nije bilo lako kad sam ih vidio kako vise, premda su bili najobičniji razbojnici koji bi bili u stanju prodati i vlastitog brata samo da bi došli do novca. Tada sam počeo razmišljati o onome što si bio rekao, Kane, i zaključio da si imao pravo. Krenuo sam za tobom i u Coolidgeu sreo Montea. Mi se znamo još otprije. Kad mi je ispričao što se dogodilo, krenuli smo zajedno. Bili smo zaista iznenađeni kad smo u Cimarronu ugledali tvog konja, jer smo mislili da si već u Wichiti. To je sve. A sad, Kane, kaži sve, a onda ću odlučiti što ćemo činiti.

— On ima dosta novca kod sebe, Ryerson — reče Monte. — Najbolje bi bilo da mu ga oduzemo i sami krenemo za Spoolom.

— Nisi se nimalo promijenio otkad smo se prvi put sreli, Monte — nasmije se Ryerson.

— Uvijek si igrao na nalu kartu pa i sad kad bi mogao dobiti glavni zgoditak, važniji ti je taj

sitniš u Kaneovu novčaniku.

– Volim igrati na sigurno, Ryerson. Pet stotina dolara bit će nam dovoljno za početak, a kad stignemo u Wichitu, odlučit ćemo da li ćemo krenuti za većim plijenom.

– Imaš pravo, Monte, ali ja najprije želim čuti što će mi Kane ispričati. On je pametniji od svih nas. Počni, Kane. O ovom ti sada ovisi život.

Ispričao sam mu o Spoolovu dogovoru s Monteom. Monte je nešto mrmljao u sebi, ali se nije protivio jer je znao da govorim istinu. Rekao sam mu sve o Creederu i kako smo došli do Ginger koja nas je napokon dovela do pravog traga. Ispričao sam mu sve što se dogodilo nakon toga i kako očekujem da će se Spool pojaviti u Dodgeu.

Što je moje pripovijedanje dalje odmicalo, Monte je polako prestajao mrmljati, a Ryersonov revolver je sad bio uperen u zemlju jer ga je posve zaokupila moja priča.

Kad sam završio, Ryerson je neko vrijeme gledao u vatru, a onda progovori:

– Sutra je dvadeset osmi. Što si namjeravao učiniti prije nego si nabasao na nas?

Ukratko sam mu objasnio plan što mi je pao na um kad sam shvatio da bi nam se ova dvojica mogla pridružiti.

– Ben i ja smo odlučili ići na sve ili ništa, ali sad mislim drukčije. Mislim da će Spool kad dođe u Dodge odmah potražiti Creedera. Neće biti dobro ako najprije ugleda Bena ili mene, ali ako bi Monte bio ispred zatvora zajedno s Turkeyjem, bio bi toliko iznenađen da se u prvi mah ne bi snašao.

Monte bi ga mogao pozvati unutra. Mogao bi mu reći da je unutra Creeder. Spool se neće dvoumiti, jer ga sigurno jako zanima kako su Monte i Creeder izišli nakraj sa mnom.

– Što bi se trebalo dogoditi kad Spool uđe u zatvor? – zapita Ryerson.

– Mi ćemo biti unutra i čekati ga.

– Jesi li siguran da će Spool imati novac kod sebe?

– Vjerojatno će biti u bisagama na konju. Armija mu je poslužila kao dobar zaklon jer će uskoro biti umirovljen, a tko može očekivati od vojnog umirovljenika da je opljačkao bandu.

– Kako ćemo ući u zatvor? – upita Ryerson.

– Znaš kakav je Dodge City. Mijenja šerifa svaka dva tjedna. Za najmanju sitnicu ga ubiju.

– Možda je sada drukčije.

– Mislim da nije. Prošlo je premalo vremena od Creederove pogibije i još će proći neko vrijeme prije nego se nađe netko tko će ga zamijeniti. Vjerojatno će zatvor biti prazan. U Dodgeu neće biti nikog tko će održavati red i mir osim onih koji su bili krenuli za Benom i za mnom.

– Što ćeš uraditi sa Spoolom?

– Razmišljao sam o tome. Možda će biti dovoljno ako ga zaključamo i bacimo ključ. Nikome neće moći kazati da mu je otet opljačkani novac iz banke u Two Capsu. Možda će za njega biti teža kazna ako ostane bez plijena, nego da ga ubijemo.

– Ako Spool kod sebe bude

imao novac, kako ćemo ga podijeliti?

— Dijelimo na četiri jednaka dijela — rekoh jer mi nije drugo preostalo. — Odmah ćemo ga podijeliti. Možda čak i u zatvoru. Ovisi o okolnostima.

— Kamo ćeš ti krenuti nakon toga?

— Na jug — rekoh. — Čekaju me u Louisiani.

— A ti, Ben?

— Na istok. Vraćam se u Kentucky.

— Monte?

Monte je još držao uperenu pušku u nas: —

— Ja još nisam rekao da pristajem, ali ako plan ima izgleda da uspije, vratit će se u Coolidge.

Ryerson kimne:

— Ja namjeravam poći na sjever, u Nebrasku ili Dakotu. Svida mi se što ćemo otići različitim putovima. Monte, vrati im oružje.

— Još nisam rekao da ću ići s vama.

— Monte, ne želim se svađati. Sad ti je prilika da se domogneš velike svote novca. Dobit ćeš koliko i ostali. To je mnogo novca, čovče!

— U redu, pristajem — reče Monte nakon kraćeg oklijevanja.

— Još nešto, Kane — reče Ryerson. — Ti ćeš biti voda. Ja nikad nisam vodio ni jednu bandu, a dječak je još neiskusni. Ako napraviš pogrešan korak, dobit ćeš metak i od mene i od Montea.

— Učinit ću onako kako sam rekao, Ryersone.

— Dobro, a sad im vrati oružje, Monte.

Monte je izgledao kiselo. Još

me mrzio što sam ga pobijedio u kartanju, ali mu je ipak moj plan postajao sve primamljiviji. Pružio mi je revolver.

— Imate li što za jelo? — zapita Ryerson.

— Imamo — reče Ben.

— Nismo baš mnogo jeli ovih dana. Što ćeš, težak je ovaj naš život...

XI

U Dodgeu je bilo onako kako sam predvidio. Zatvor je bio otvoren i prazan i mi smo se uvukli unutra malo prije nego je sunce granulo. Svi su ostavili konje u malom koralu iza zatora, samo je Turkey ostao privezan ispred ulaza. Monte je sjeo ispod nadstrešnice, nataknuo šešir na oči, ali sam znao da pažljivo promatra okolicu.

Ben, Ryerson i ja smo sjedili unutra. Ako Monte malo pomakne stolicu, to će biti znak da imamo posjet.

Dodge City se polako budio. Ulicom je prošlo nekoliko ljudi, ali nitko nije obratio pažnju na Montea. Zrak je postajao sve topliji, pa Ryerson otvori prozor:

— Zašto se Spool ne pojavljuje?

Slegnuo sam ramenima. Ni ja nisam znao kad bi trebao stići.

Oko podneva Monteova stolica zaškripi i mi potegnemo oružje. Krajičkom oka sam motrio Ryersona. Bio je brži u rukovanju revolverom nego što sam mislio. Monte se pojavio.

— Gladan sam. Da li bi Ben mogao nabaviti nešto za jelo?

— Prokletstvo! Vрати se i sjedni ispred vrata! — ljutito će Ryerson. — Ako sad naiđe Spool, naslutit će da nešto nije

u redu i pobjeći će nam. Ako želiš dobiti dio plijena, onda moraš uraditi točno kako smo se dogovorili!

Monte se vrati pod nadstrešnicu i zalupi vratima.

— Glupan! — progunda Ryerson.

Vratio sam revolver u korice i sjeo na mjesto gdje me onaj tko bude ulazio neće moći odmah opaziti.

Na ulici je sada bilo više ljudi. Nekolicina radoznalo pogleda Monte i uskoro će ga netko zapitati zašto tu sjedi.

Ryerson je prevrtao papire i pisma što su ležala na stolu, a onda me naglo pogleda:

— Kane, ovdje je pismo za tebe! Od šerifa iz Wichite!

Polako je čitao. Šerif je pisao da je dobio tjeralicu koju je bio poslao onaj dječak, te da je ona neispravna i da protiv mene nije podignuta optužnica.

Ryerson mi pruži pismo i ja ga ponovo pročitam.

— Vidiš da dječak nije lagao — reče Ben. — Rekao sam ti da možemo imati povjerenja u njega.

Ništa nisam rekao, ali me Ben pogleda kao da me optužuje za nešto:

— Mogli smo krenuti ravno u Dodge City, a ne ga obilaziti i ići u Cimarron gdje su nas ovi uhvatili.

Nisam mu odgovorio. Možda Ben ima pravo. Ponekad treba i drugoga poslušati.

— Kad sam ti rekao da ne smiješ nikom vjerovati, onda se to odnosilo na odmetnike, a ne na dječaka — branio sam se.

— Ali smo znali da dječak nije odmetnik — ponovo prigovori Ben.

Ryerson nas je počeo sumnjičavo gledati:

— O čemu sad vi to naklapate? Pismo dokazuje da ste mi rekli istinu. Je li tako?

— Tako je Ryersone.

U prostoriji je postalo nesnošno vruće, a svaki put kad bi ulicom prošla kola, dizala se prašina i ispunila cijeli zatvor. Ryerson zatvori prozor. Sad smo se još više znojili.

Ponovo sam počeo razmišljati o Spoolu. Odred je vjerojatno stigao u tvrđavu rano ujutro kako bi izbjegao veliku vrućinu. Nakon što je sredio sve dokumente, Spool će najprije nešto popiti jer je takav bio običaj onih koji odlaze iz vojske. Nakon toga bi trebao krenuti u Dodge i posjetiti Creedera kako bi provjerio da li mu je netko bio na tragu...

Pogledao sam kroz prozor, ali se ništa nije vidjelo jer je bio suviše prašan.

Stolica pod nadstrešnicom zaškripi. Brzo smo izvadili oružje i stali uza zid. Monte je progovorio, ali ga nismo mogli baš dobro čuti. Ustao je sa stolice i malo odškrinuo vrata. Monte bi morao uspjeti. Kao dobar kartas morao je biti i dobar glumac. Morao je navesti Spoola da uđe unutra prije nego se ovaj snade od iznenađenja što ga vidi i shvati da bi to mogla biti zamka.

— Creeder je unutra — govorio je Monte. — Kog vruga ga sad želiš vidjeti? Ovaj konj je moj. Creeder i ja se već dugo znamo. Udi i pitaj ako ne vjeruješ. Creeder se čudi odakle mi ovaj konj...

Zadržao sam dah. Da li će

ući? Vrata se posve otvore i Spool uđe.

– Ne miči se, Spool, jer ćeš biti mrtav.

Spool je još stajao na ulazu, ne znajući što se zapravo događa. Pogleda prema Monte, ali mu on daje znak da uđe.

– Donesi njegove bisage – zapovjedih Monte. – Ryerson, razoružaj ga.

Ryerson mu brzo oduzme revolver.

– Udi u ćeliju, Spool – reko.

Spool nije progovorio niti riječi. Bio je posve zbunjen. Uđe u ćeliju i ja zalupim rešetkastim vratima i zaključam ih. Spool je napokon izustio:

– Što to radiš, Richards?

Gledao me kao da želi odgovor. Nije mu bilo jasno kako Monte, Ryerson, Ben i ja možemo biti zajedno. Ušao je Monte s bisagama.

– Prošlo je prilično vremena otkad se nismo vidjeli, Spool – reko.

– Da – Ryerson će zlobno.

– Kad smo se posljednji put vidjeli, rekao si nam da ideš u Denver.

– Ja... ja... – počne se Spool opravdavati.

– Znamo gdje si bio – reko.

– Čekali smo da se pojaviš ovdje.

– Kane je prozreo tvoju igru – reče Ben.

– Monte, otvori bisage i sve istresi na pod – reko.

Monte istrese sve na pod. Bilo je tu hrane, municije, rublja i novac zamotan u voštano platno. Uzeo sam ga i stavio na stol. Uzeo sam olovku i popisao iznose koji su bili ispisani na svakom snopu. Bilo je više novca

nego što sam očekivao – sto šezdeset tisuća dolara. Podijelio sam snopove na četiri jednaka dijela što sam brže mogao. Nisam bio baš oduševljen što sve to moram podijeliti s Ryersonom i Monteom, ali mi drugo nije preostalo. Ipak, sad ću dobiti više nego što bih imao da smo podijelili novac u Biggersovu skloništu.

– Novac je podijeljen na četiri jednaka dijela. Neka svatko uzme jedan.

Svi smo brzo pokupili novac jer tu nismo mogli još dugo ostati.

– U redu. A sad se čistimo odavde. Razdvojit ćemo se kako smo se dogovorili.

Ryerson me upitno pogleda:

– Zar ti nećeš s nama?

– Ja ću za vama. Izabrali ste me za vođu i završit ću posao kako sam naumio. – Ispružio sam ruku: – Zbogom, Ben.

– Zbogom, Kane. Hvala ti za sve. Poslušat ću tvoj savjet.

Razumio sam što mi želi reći. Pohadat će školu i postati nešto. Sva trojica izidu, a ja se okrenem prema Spoolu. U očima mu se čitao strah, ali se nije trebao brinuti jer ga nisam namjeravao ubiti. Uzeo sam jednu od neispisanih tjeratica i ispunio je. Stavio sam je na stol tako da je svatko može vidjeti.

– Ubio si Jima, Todda i Jeda. Bio bi i mene da me nije poslužila sreća. Ranson i Byers vjerojatno ne bi bili obješeni da su uza se imali svoj dio plijena. I Creeder je ubijen zbog tebe. Kriv si za smrt šestorice ljudi.

– Pokazao sam prema tek ispisanoj potjernici: – Ovdje ne piše mnogo, samo: „Čovjek u ćeliji je Jack Broom, bivši vojnik,

tražen u Two Capsu zbog pljačke banke pod imenom Ford Spool. Za ovo će te objesiti ili ćeš u zatvoru odsjediti dvadeset godina. Kad te puste, bit ćeš starac.

— Trebao sam najprije tebe ubiti, Kane.

— Potcijenio si me.

Ben, Ryerson i Monte već su bili na konjima, kad sam izašao iz zatvora. Krenuli su polako, bez žurbe, svaki u svom pravcu. Uzjahao sam i krenuo tek kad su se izgubili iz vida.

Krenuo sam prema Cimarroonu. Nadao sam se da ću tamo stići prije mraka i opskrbiti se svime što mi je potrebno za dugo putovanje na jug. Nisam se žurio, jer nisam htio stići Montea koji je jahao ispred mene. U stvari, smatrao sam da on nikad ne bi potegao revolver na mene ma koliko bio bijesan što sam ga pobijedio u kartanju. A sada ima i dosta novca.

— Onda sam se sjetio Ryersona, jedinog iz bande koji je bio spreman prevariti drugove i pustiti me ako mu otkrijem gdje sam skrio plijen iz banke u Two Capsu, dok smo još bili u Biggersovu skrovištu. Njemu nikad neće biti teško prevariti vlastitog ortaka. »Kane, ti nisi dovoljno pokvaren da budeš ubojica, odmetnik«, jednom je bio rekao. Takvo njegovo mišljenje o meni spasilo mi je sinoć život. Mogao je odmah ubiti i mene i Bena, ali nije, nego me je najprije saslušao.

Naglo sam zaustavio konja. Ben je jahao ispred Ryersona, koji neće držati dovoljan razmak kao ja iza Montea. On je uvijek spreman na prijevaru i ubojstvo.

Okrenuo sam konja i krenuo natrag prema Dodgeu. Bio sam stvarno glup što nisam o Ryersonu razmišljao na isti način kao o Spoolu. Nisam održao obećanje dato nekoliko tjedana prije. Nisam se pobrinuo da Ben bez teškoća stigne kući.

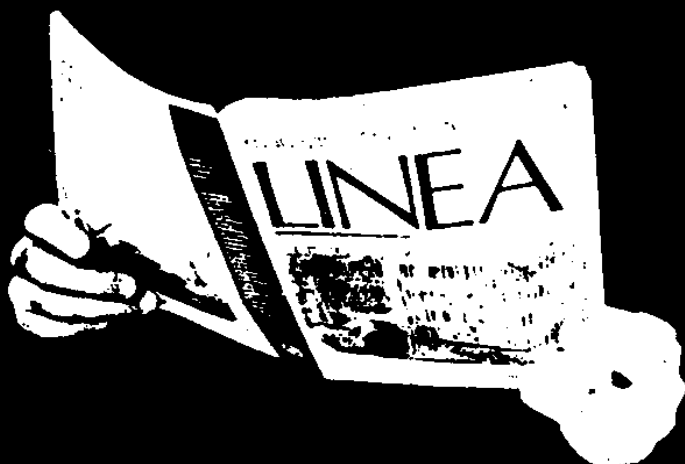
Već sam bio prošao Dodge, kad sam ugledao konja bez jahača. Bio je to Benov konj. Osjetio sam mučninu. Polako sam jahao kako bih mogao pratiti trag. Ugledao sam tragove koje sam najmanje želio vidjeti — tragove krvi u prašini. Dvije krvave pruge su skretale sa staze, kao da je netko odvuкао tijelo kako ga nitko ne bi našao. Bena sam našao iza nekog stijenja. Kraj njega su bile ispražnjene bisage s njegovog konja. Na Benovoj košulji je bila velika crvena mrlja. Dugo sam nepomično stajao. Osjetio sam kako mi se steže grlo.

Iskopao sam grob, za Bena, ali kad sam ga prekrrio kamenjem, nisam više mogao izdržati. Zaplakao sam. Volio sam tog dječaka kao brata i sad sam osjećao da gubim nešto dragocjeno, nešto što više nikad neću moći vratiti.

Ipak postoji bar nešto što još mogu uraditi za tog divnog dječaka. Odmah sam uzjahao Turkeyja i krenuo za Ryersonom.

Nisam žurio. Već sam dosta gluposti napravio zbog svoje brzopletosti i sad moram dobro razmisliti što mi je činiti. Ryerson je uzeo Benovu pušku, ali je sigurno neće zadržati jer bi bila pravi dokaz u slučaju da ga optuže za dječakovu smrt. Uzeo ju je zbog mene. Znao je da bih se mogao dosjetiti što ima na umu i krenuti za njim.

**ovakav
časopis
još
niste
imali
u
ruci**

LINEA

magazin karikatura

PANORAMA NAJBOLJIH SVJETSKIH I DOMACIH KARIKATURA

izlazi jedanput
mjesечно

prvi broj već u prodaji

Jedino nisam znao gdje će se skriti ako je odlučio da mi postavi zasjedu. Vjerojatno će to biti prvo skrovito mjesto na koje nađem. Moram biti vrlo pažljiv, inače će me pogoditi metak iz Benove puške, čim se otkrijem Ryersonu.

XII

Bilo je teško pratiti Ryersona, jer je svakojakih tragova bilo svuda naokolo. Nakon nekog vremena nađem na dolinu posred koje je bilo stijenje iza kojeg se moglo dobro sakriti i čekati u zasjedi. Bio sam posve siguran da se tamo krije Ryerson.

Podbo sam konja. Htio sam da Ryerson zaključa kako sam krenuo za Benom, jer smo se nas dvojica tobože bili tako potajno dogovorili. Ryerson bi se lako mogao uloviti na ovakvu smicalicu, samo nisam znao kako ću izbjeći metak iz Benove puške, ako Ryerson odluči pucati prije nego otkrijem gdje je. Nigdje nisam primijetio njegova konja, pa sam zaključio da se skrio na mjestu gdje staza obilazi stijenje.

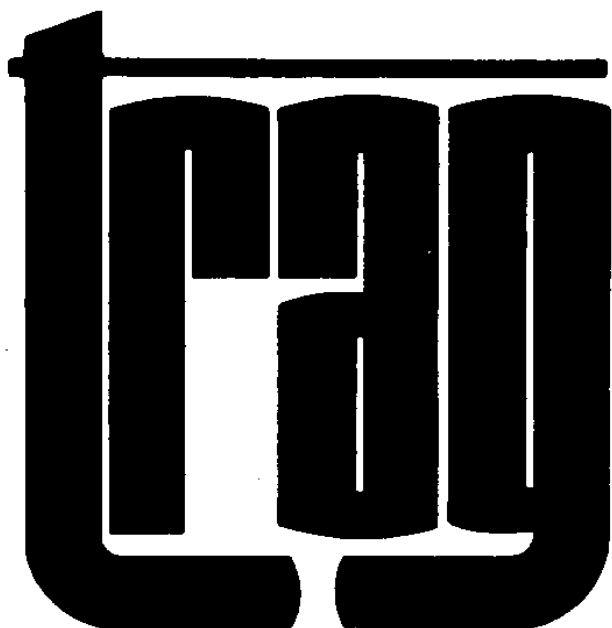
Brzo sam jahao jer je to bio jedini način da izbjegnem Ryersonov metak. Kad sam došao do krivine, naglo sam skrenuo sa staze i sasvim se priljubio uz konja. U istom trenutku zagrmu pucanj. Uznemiren konj se propne na stražnje noge, zanjšti i zbaci me sa sedla. To mi je spasilo život, jer me je sljedećih nekoliko sekundi štitilo od smrtonosnih metaka. Ovog puta brojio sam svaki metak koji je Ryerson ispalio. Pucao je četiri puta, a Benova puška može opaliti šest puta. On ponovo

opalio i metak se zarine kraj mene u travu. Uspio sam se zakloniti iza grma. Ryerson je imao još samo jedan metak u pušci. Bio sam gotovo posve siguran da ima još municije kod sebe. Ipak mi je jedina nada bila da je isuviše uzbuđen da bi brojio koliko je puta opalio. Bio je u prednosti jer je bio skriven iza stijena na povišenom mjestu, a ja u nesigurnom zaklonu grma. Kad bi potrčao prema njemu, sigurno bi me ubio jer bih morao prijeći čistinu. Morao sam brzo nešto smisliti.

Pogledao sam konja. Malo se smirio i sad me je promatrao strižući ušima. Nije bio daleko od mene. Istog trenutka mi na um padne ideja. Zazviždim nekoliko puta. Konj polako krene prema meni. Ryerson nije zapucao i nadao sam se da se ulovio na mamac. Sigurno je mislio kako namjeravam uzjahati i pobjeći. Čekao je da uzjašem pa da me onda uhvati na nišan.

Kad mi se Turkey dovoljno približio, naglo sam skočio i uzjahao, ali nisam ostao sjediti u sedlu ravno, nego sam se nagnjao sad na jednu, sad na drugu stranu. Spencerica ponovo zagrmu. Da sam ostao ravno sjediti, sad bih bio mrtav. Ima li Ryerson još municije? Pogledao sam prema stijeni iza koje se dizao oblak dima. Ryerson se bio uspravio i upravo je nišanio. Pritisnuo je obarač, ali puška nije opalila. Poslužila me sreća jer Ryerson nije brojio koliko je metaka ispalio. Brzo sam izvuкао revolver. Ryerson bijesno baci praznu pušku.

— Priljavo kopile! — viknuh prije nego sam pritisnuo obarač. Ryerson je upravo vadio re-

TRAG
SERIJA KRIMINALISTIČKIH BESTSELERA U DŽEPNOJ
KNJIZI!

Glasovita djela u dostupnim izdanjima svakog 13.
u mjesecu, na povećanom broju stranica!
»Vjesnikova« biblioteka TRAG opravdava književnu
vrijednost trivijalnog žanra krimića!

volver, ali mu to nije uspjelo jer ga je metak pogodio točno u grudi.

Ostavio sam ga da leži između stijena. Iznad nas su već kružili strvinari. Možda će jednog dana njegova lubanja preplašiti nekog putnika.

Nisam odmah krenuo u New Orleans. Najprije sam obišao Benov grob, a onda krenuo ravno u Kentucky. Kod Ryersona sam našao osamdeset tisuća dolara. Benovoj rodbini htio sam predati njegov dio plijena.

Sutradan sam se sjetio da Benu ne znam niti prezime, ali to i nije bilo važno. On je za mene bio divna i draga osoba i to je bilo dovoljno.

Alpha je bio lijep gradić u zabačenu kraju u Kentuckyju. Sad sam shvatio zašto se Ben htio vratiti u svoj zavičaj. Bio je to toliko lijep kraj da bi ga svaki slikar poželio naslikati.

Nije mi bilo teško doznati Benovo puno ime i gdje stanuju njegovi roditelji. Činilo se da ga svi poznaju u tom kraju. Njegovo puno ime je glasilo Benjamin P. Yankton. Njegov otac je još imao malu farmu u tom kraju. Odjahao sam prema farmi putem koji mi je pokazao trgovac u mjestu. Dočekali su me Benovi roditelji. Pretpostavljali su da sam im donio vijesti o Benu. Pomislio sam na dječakovu želju da završi fakultet i postigne nešto u životu i zato im nisam ispričao što se u stvari dogodilo.

— Bena sam upoznao u Koloradu — počeo sam. — Zajedno smo pošli u potragu za zlatom. Imali smo sreću i naišli smo na zlatnu žilu. Kad je presahnula, pošli smo prema Kansasu, a za-

tim smo namjeravali krenuti na istok i unovčiti zlatnu prašinu, ali nismo uspjeli.

Benova majka zajeca. Žene predosjete što se dogodilo prije nego muškarci.

— Je li mrtav? — upita Benov otac.

Ja kimnem.

— Ubila ga je munja.

Nekoliko male djece stisnu se uz majku i počnu plakati zajedno s njom. Benov otac je bio tmuran. Kao da je očekivao da će se to Benu jednog dana dogoditi.

— Ben je bio dobar dječak — rekoh.

— Je li pristojno pokopan? — zapita Benov otac.

— Da. Pobrinuo sam se za to.

— Mnogo vam hvala — reče dječak. — Mi nikada nećemo moći poći u Kansas, pa nam i nije važno gdje je njegov grob.

— Nalazi se blizu Dodge Cityja. Ben se uvijek želio vratiti u Alphu.

— Žao mi je što nije uspio — reče Benov otac. — Otišao je od nas jer je imao prgavu dječakuću.

— Ben nije bio dijete. Bio je odrastao čovjek.

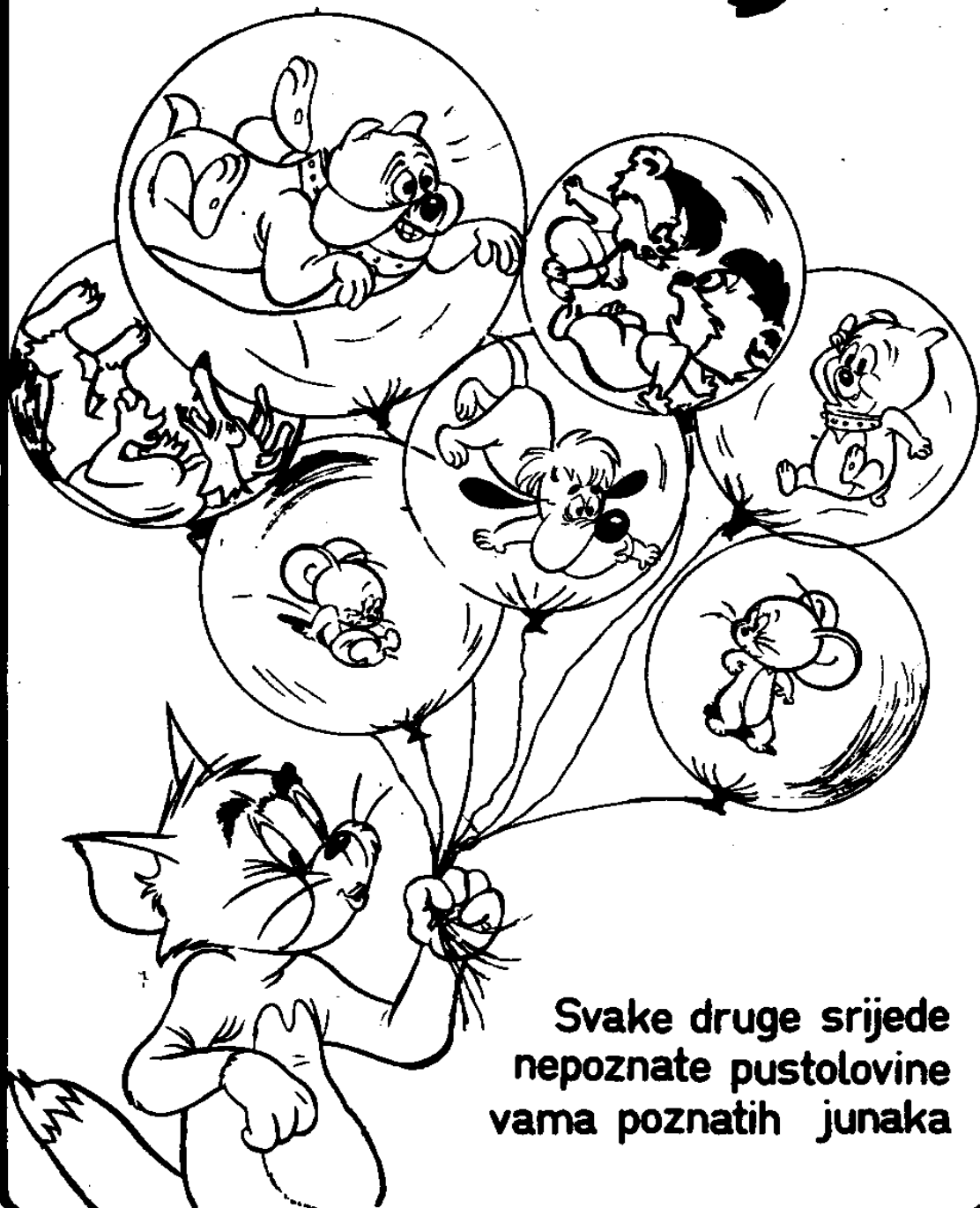
Benov otac se zagleda u mene:

— Ako to vi kažete, onda vjerujem da je tako. Ne biste prešli toliko put od Kansasa, ovamo da ste imali posla s običnim prgavim dječakom.

— Ovdje je Benova zarada — rekoh i pružim mu Benove torbe s novcem. — Uvijek je govorio kako će se tim novcem školovati i kako će školovati braću i sestre.

— Vjerojatno je dosta razmišljao prije nego je došao na tu

vrtnep **Tom i Jerry**

**Svake druge srijede
nepoznate pustolovine
vama poznatih junaka**

ideju, ali moram priznati da to nije loša zamisao. Ova zemlja se razvija i treba joj školovanih ljudi.

– Tako je – složih se.

Benov otac uzme torbe:

– Ben je možda imao više želje nego novca, ali ako ga bude dobroljno, ispunit*ću ono što je on namjeravao učiniti.

– Siguran sam da hoćete. U torbama je šezdeset tisuća dolara i Ben je sve to zaradio sam.

Benov otac razgorači oči. Oh kako sam želio da je sad Ben ovdje pa da uživa u tome kako mu se svi dive što je sposoban zaraditi toliko novca.

– Sad moram poći – rekoh.

– Ispunio sam Benovu želju.

– Ostanite s nama. Možete ostati koliko god želite – reče Benov otac.

– Hvala na gostoljubivosti, ali me čeka dug put.

– Hvala vam gospodine – reče Benova majka.

– Ben je poklonio povjerenje pravoj osobi – reče Benov otac.

– Radili smo zajedno – rekoh.

– Ali ste imali povjerenje jedan u drugoga – reče Benov otac.

Uzjahao sam konja. Benov otac mi pruži ruku, a njegova majka također, obрисavši najprije ruke o pregaču. Već se bila malo smirila.

– Ben je uvijek vjerovao ljudima – reče Benova majka. – To je bila jedna od njegovih vrlina.

– Da nije vjerovao u ljude, ja sad ne bih bio ovdje.

Oni kimnu, misleći da su razumjeli što sam time htio reći. Bilo bi im teško objasniti da postoje granice do kojih se može vjerovati ljudima. Krenuo sam prema New Orleansu. Nadam se da me Nicole još čeka.

KRAJ

U PRIPREMI:

**Gordon D. Shirreffs:
ZOV SUDBINE**

LJETNI KVIZ '80

RAZONODA ZA CIJELU PORODICU
112 STRANICA 30 D

Na 112 stranica formata »Kviza«
(dvostruki opseg redovnog broja!)
donosi obilje materijala za rješavače:

- klasične križaljke, talijanke, osmosmjerke, skandinavke
- rebuse — priče — humor
- NOVOST — poseban prilog: »BOJ U KRAJINI« zanimljiva društvena igra
- Nagradni natječaj s fondom atraktivnih dobitaka — premija: KRSTARENJE PO SREDOZEMLJU

SPECIJALNO IZDAJE

na svim novinskim kioscima
u prodaji od 2. srpnja (jula) 1980.